

WWW.VETO.STUDENT.KULEUVEN.AC.BE

Studentenweekblad van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie

VETO

nummer 24
19 maart 2001
Jaargang 27 • 2000-2001

België-Belgique
P.B.
3000 Leuven 1
2/2817

afgifte: Leuven X
(weekblad - verschijnt niet
van juni tot augustus)

**Studiekost aan de
KU Leuven**

p. 3

**Globalisering bedreigt
Filippijnen**

p. 5

**Voix Gras: vette kluij
voor kultuurminnaars**

p. 13

TOELATINGSPROEVEN IN HET HOGER MUZIEKONDERWIJS

Wij willen zingen wat wij willen zingen

Fet toelatingsbeleid voor het hoger kunstonderwijs. Dat bespraken de Leuvense kringen op 2 maart op de Gemeenschappelijke Algemene Vergadering (GAV) van Kringraad en Sociale Raad, twee geledingen van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko), naar aanleiding van een vraag van de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS). De vraag die voorlag, was in hoeverre het Loko-standpunt over toelatingsbeleid toepasbaar is op het kunstonderwijs.

Het traditionele standpunt van de studentenbeweging ageert tegen elke vorm van toelatingsbeperking. Vanuit het principe van de democratisering van het onderwijs dienen alle mogelijk drempels die deelname aan het hoger onderwijs belemmeren, weggerukt te worden. Voorstanders van de proef wijzen op de lage slaagsijfers in het eerste jaar, die verhoogd zouden kunnen worden door de proef. Als alternatieve oplossing opteert de studentenbeweging al jaren voor een verplichte, niet-bindende oriënteringsproef. Studenten leren door een dergelijke proef beter hun eigen capaciteiten inschatten, waardoor een realistischere studiekeuze kan gemaakt worden en mislukkingen in het eerste jaar zowiezo zouden afnemen.

DREMPELS

Ook voor het hoger kunstonderwijs blijft Loko bij dit standpunt. De GAV was er immers niet van overtuigd dat de situatie voor kunstonderwijs genoeg verschilt van het *gewone* hoger onderwijs om een uitzondering te voorzien in het Loko-standpunt. De toelatingsproef zorgt immers ook in het kunstonderwijs voor een aantal drempels die verdere democratisering in de weg staan.

Hoewel de instellingen vrij autonoom zijn, lijken de meeste toelatingsproeven op mekaar. Zij bestaan uit het testen van een aantal capaciteiten. Studenten die in het secundair voltijds kunsthumaniora hebben gevolgd, dienen geen toelatingsexamen af te leggen. We vroegen enkele docenten van het Lemmensinstituut om een reactie op de huidige proef.

Jan Van der Roost, gerenommeerd komponist en docent aan het Lemmensinstituut, heeft zelf een aantal problemen ondervonden. Zijn muzikale voorkennis

Het moet maar tegen 2010 afgerond zijn, maar Veto brengt nu al een katern over de Bolognaverklaring. De achtergronden, de standpunten, de toekomstperspektieven en natuurlijk ook het ding zelf leest u op pagina's 7 tot 10.

(foto Jeroen Op de Beeck)

had hij vergaard in de amateurwereld (harmonie en parochiekoor), en niet in de muziekkademie. Normaal zou hij nooit kunnen slagen voor de proef, en dus ook zijn studie niet kunnen aanvatten. Via een gesprek met een docent mocht hij uiteindelijk toch deelnemen, en bleek hij bovendien zeer getalenteerd te zijn. "In tegenstelling tot bijvoorbeeld een kennisproef voor bur-

gerlijk ingenieur, is de toelatingsproef voor muziekonderwijs eerder subjectief. Er wordt niet louter op kennis getest, maar voornamelijk op muzikaal gevoel, wat een subjectief criterium is. Het belangrijkste is dat de docenten merken dat je getalenteerd bent. Een ontwikkelde instrumentbeheersing betekent niet per se dat je muzikaal gevoel hebt, terwijl achterstand op instrument-

technisch vlak nog niet betekent dat je een muzikale nul bent. Vandaar dat vaak ad hoc oplossingen gezocht worden voor studenten die duidelijk talent hebben maar nog een achterstand moeten overbruggen," zegt Van der Roost over de huidige toelatingsproef. "Ik denk wel niet dat mensen die helemaal geen voorkennis hebben op een aantal vlakken, zoals ik in mijn tijd, momenteel nog gemakkelijk toegelaten worden," voegt hij er aan toe. "Dat is jammer, want er zijn nu eenmaal ook *laatbloei*ers."

GETALENTEERD

Leo Ouderits, docent perkussie aan het conservatorium van Antwerpen en het Lemmensinstituut, opteert ervoor om ook de studenten uit het deeltijds secundair kunstonderwijs, de *muziekschool*, zonder toelatingsexamen te laten beginnen in het hoger kunstonderwijs. Wel moet er dan, meer dan nu, gelet worden op de basiskwaliteit van de muziekkolleges. Ook hij legt de nadruk op het subjectieve element van muziek. De toelatingsproef bestaat uit verschillende elementen, waardoor docenten een duidelijk beeld krijgen van de muzikale capaciteiten van een student. Dit is belangrijker dan enkel voorkennis testen. Wel beseft hij dat er veel talent verloren gaat en dat de toelatingsproef hierin een rol speelt. "Studenten met bijna geen voorkennis, die toch heel getalenteerd zijn, vinden vaak de weg niet naar instellingen voor hoger kunstonderwijs. Het toelatingsexamen is hier zeker een faktor in. Bovendien zijn het vaak studenten uit de lagere sociale klasse die de mogelijkheden missen om deel te nemen aan kunstonderwijs," weet hij te vertellen. Een totaal vrije instroom ziet hij echter niet zitten. Dit zou kunnen resulteren in echte rampen, die de student in kwestie ook niet voorthelpt. "In de jazzafdeling, waar het toelatingsbeleid veel vrijer is, blijkt dat het aantal studenten dat afhaakt hoger ligt. Vrije instroom lijkt niet de ideale oplossing. We moeten eerder zoeken naar alternatieve invullingen van het hoger kunstonderwijs. Op dit moment wordt alleen les gegeven over afgeronde gehelen, waarmee ik de klassieke muziek en de jazz bedoel. Het hele gamma aan lichte muziek ontsnapt aan de aandacht. Dit is spijtig, want hiermee zou men talent dat anders verloren gaat, kunnen rekupereren," besluit Leo Ouderits.

De studenten uit het hoger kunstonderwijs willen voornamelijk meer duidelijkheid in verband met de proef. Cluster, de studentenkring van de studenten van het Lemmensinstituut, meent dat studenten een beter zicht moeten hebben op wat verwacht wordt voor de proef. Tevens moeten de uiteindelijke beoordelingscriteria duidelijk gemaakt worden.

Björn Mallants

GROEP π

LERAARS MET VISIE

PEDAGOGISCHE HOGESCHOOL LEUVEN

Herengest. 10 • 3000 Leuven • Telefoon 03-253 13 30 • Fax 03-253 13 40 • e-mail: groep@pi.be

(advertentie)

Sociale Raad verkiest

Loko-Sociale Raad is de geleding van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) die instaat voor het mede-beheer van sociale voorzieningen aan de KU Leuven en voor het meer maatschappelijke aspect van de studentenbeweging. Het beleid van Sociale Raad wordt bepaald op de Algemene Vergadering (AV). Deze vergadering staat open voor alle studenten. Het zijn echter wel enkel de kringvertegenwoordigers die over stemrecht beschikken. De komende weken worden op deze vergaderingen de voorzitter, vrijgestelden en vertegenwoordigers verkozen.

Op de AV van vrijdag 23 maart staat de voorzittersverkiezing op de agenda. Als voorzitter ben je het aanspreekpunt van Sociale Raad, sta je in voor de coördinatie van de vertegenwoordigers en de werking in het algemeen en ben je van rechtswege ondervoorzitter van de Raad voor Studentenvoorzieningen. Kandidaten voor deze functie moeten een curriculum vitae en een schriftelijke motivatie indienen bij Loko-Sociale Raad, 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven en dit ten laatste op 23 maart om 17u.

Op de AV van 20 april worden de vrijgestelden, de Leuca- en Velovertegenwoordigers verkozen. De functie van vrijgestelde is een halftijds betaalde functie waarbij je administratieve en inhoudelijke ondersteuning geeft aan Loko-Sociale Raad. Kandidaten voor deze functie dienen een curriculum vitae en een schriftelijke motivatie in te dienen bij Loko-Sociale Raad, 's Meiersstraat 5 te 3000 Leuven en dit ten laatste op 20 april om 17u.

Daarnaast worden ook de vertegenwoordigers voor VZW Leuca (overkoepeling van Alma en Faculty Club) verkozen: het gaat om twee vertegenwoordigers voor de Raad van Beheer en drie vertegenwoordigers voor de Stuurgroep Alma. Voor VZW Velo worden twee vertegenwoordigers voor de Raad van Beheer verkozen. Kandidaten voor VZW Leuca en VZW Velo dienen zich op de vergadering kandidaat te stellen.

Op de AV van 4 mei worden de vertegenwoordigers op de Raad voor Studentenvoorzieningen en de vertegenwoordigers op Acco CV verkozen. Voor de Raad voor Studentenvoorzieningen worden vijf vertegenwoordigers verkozen, voor Acco CV worden vijf mensen verkozen voor de Raad van Bestuur. Kandidaten voor deze functies dienen zich kandidaat te stellen op de vergadering.

De Algemene Vergaderingen van Sociale Raad gaan steeds door in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven en vangen in principe aan om 19u, tenzij er nog een andere Loko-vergadering plaatsvindt.

Wie meer informatie wil over een van deze functies of over Loko-Sociale Raad in het algemeen kan steeds bellen op 016/22.95.41, mailen naar sora@sora.student.kuleuven.ac.be of gewoon eventjes langskomen.

(rs)

Nog meer seks op KaSt

Iedere week brengt het studentenkanaal KaSt een achttal korte reportages over verschillende aspecten van het studentenleven aan onze universiteit. Deze zijn te bekijken op de monitors in de Alma's en op het net (<http://www.kuleuven.ac.be/kast>). De onderwerpen van deze week zijn:

KringKaSt: seks and drugs and rock 'n roll tijdens kampagneweken en presidiumverkiezingen.

KultuurKaSt: vette voorstellingen op het teaterfestival Voix Gras.

SportKaSt: op seks beluste buitenlandse studenten maken Leuven onveilig tijdens het Leuven International Student SportTornooi (Lisst).

Sociale KaSt: een voyeuristische blik in het huishouden van themahuis Oikonde.

PortulacaKaSt: het galabal van Portulaca als dekmantel voor een georganiseerde orgie.

HalleKaSt: begin maar al te kwijlen, want vanaf deze week kun je ook likken aan een postzegel van onze eigen Alma Mater.

Straffe Kul: waaraan zou u graag eens likken?

(tv)

Portulaca/The Voice verkiest

Er is momenteel een vakature voor een halftijdse betrekking als coördinator-vrijgestelde van Portulaca en The Voice voor het academiejaar 2001-2002. De betrekking start op 1 augustus 2001.

Aan de kandidaten worden de volgende vereisten gesteld: perfecte beheersing van Nederlands en Engels en een communicatieve, open en sociale ingesteldheid. Ervaring in coördinatie is aanbevolen, net als kennis van het buitenlandse studentenmilieu van Leuven en/of ervaring in de studentenwereld. Tenslotte is een goede informatiekennis (tekstverwerking, website-onderhoud, publishing enzovoort) belangrijk.

De taak van de coördinator van Portulaca bestaat uit de eerste plaats uit de ondersteuning van projecten voor buitenlandse studenten. Daarnaast moet de boekhouding en administratie verzorgd worden, contacten met de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie gelegd en onderhouden worden, verslagen opgevolgd worden. De coördinator moet een aanspreekpunt zijn voor buitenlandse studenten (kantoorpermanentie). Ten slotte moet hij/zij enkele taken voor The Voice uitvoeren (administratie en boekhouding).

Interesse? Stuur een curriculum vitae en motivatiebrief in het Engels naar Portulaca, Vesaliusstraat 34, 3000 Leuven, uiterlijk voor 28 maart 2001 om 17u. Op de volgende Algemene Vergadering van Portulaca (28 maart, 20u, Pangaea) zal er beslist worden over de kandidaturen. Voor meer informatie kan je altijd mailen naar roel@portulaca.org!

(rs)

Acco CV Algemene Vergadering

Acco CV (de drukkerij, uitgeverij, kantoor- en boekhandel) houdt zijn jaarlijkse Algemene Vergadering. Op deze vergadering wordt de jaarrekening van 2000 voorgelegd aan de leden van de Algemene Vergadering en geeft de bedrijfsrevisor zijn verslag. Iedereen met een Acco-aandeel heeft het recht om als aandeelhouder op deze vergadering aanwezig te zijn en te stemmen over de voorliggende jaarrekening.

De vergadering vindt plaats op dinsdag 27 maart om 19u in de gebouwen van de Acco-vestiging, Brusselsestraat 153. Vergeet niet uw Acco-aandeel mee te brengen!

(rs)

Z E T T I N G

R E C H T In het artikel *Klein Gevaarlijk Afval op Camilo Torres* in Veto nummer 23 werd vermeld dat het verzamelpunt op Camilo Torres al sinds half februari open is. Dit is echter niet het geval. Het verzamelpunt zal er zeker komen maar wanneer is nog niet duidelijk.

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
Tel 016/22 44 38
Fax 016/22 01 03

Jaargang 27
Nummer 1
14 augustus 2000

Ver. uitg.: Loes Geuens
Hoofdredactie: Marie-Anne Dedeurwaerdere
Redaktiesekretaris: Loes Geuens

Redactie: Kristof D'Exelle, Caroline Leysen, Jeroen Op de Beeck, Steven Van den Eede, Heidi Van Hout, Matthieu Van Steenkiste

Doka: Sam Algoet, Joost Helsen, Stijn Tormans

Medewerkers: Filip De Keukeleere, Bart Depestel, Margo Foubert, Raf Geenens, Serge Groven, Filip Hermans, Thomas Leys, Björn Mallants, Roeland Smets, Roel Smeyers, Tijn Vereenoghe

Lay-out en vormgeving: Marie-Anne Dedeurwaerdere, Kristof D'Exelle, Pieter D'Hoine, Iris Dierckx, Loes Geuens, Gudrun Labiau, Caroline Leysen, Els Silvrants, An Van De Moortel, Steven Van Dessel, Heidi Van Hout, Tijn Vanneste, Matthieu Van Steenkiste

Dtp: Loes Geuens, Steven Van Dessel, Heidi Van Hout, Matthieu Van Steenkiste

Spelling: Marie-Anne Dedeurwaerdere, Tijn Vereenoghe

Eindredactie: Marie-Anne Dedeurwaerdere, Tijn Vereenoghe

Assistentie eindredactie: Kristof D'Exelle, Matthieu Van Steenkiste

Internet-Veto:
<http://www.veto.student.kuleuven.ac.be>
e-mail:

veto@veto.student.kuleuven.ac.be
lokoveto@hotmail.com

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)

Drukkerij: Kempenland (Herentals)

Oplage: 9000 exemplaren
ISSN-nummer: 0773-5162

Abonnementen
Studenten: 250fr/6,20 €; niet-studenten: 350fr/8,68 €; buitenland: 700fr/17,35 €; steun vanaf 1000fr/24,79 €; over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77

Redactievergadering
iedere vrijdagmiddag om 16.00 u

Wacht op eerste loon om thesis af te betalen

Onder auspiciën van de Onderwijsraad schreef Diane Smedts een onderzoeksrapport dat de studiekosten raamt per studierichting en per studiejaar binnen een studierichting, zowel voor de KU Leuven als voor de KU Leuven Afdeling Kortrijk (Kulak). In sommige richtingen liggen die hoog door ekskurses, andere hebben dan weer dure handboeken en materiaal. Opvallend is dat humane wetenschappers zeer veel, en eksakte wetenschappers veel minder uitgeven aan hun thesis.

In 1999 richtte de Onderwijsraad, een adviesorgaan van de KU Leuven, de werkgroep socio-kulturele verschillen op. In opdracht van deze werkgroep onderzocht doctor in de pedagogie Diane Smedts de studiekosten. Studiekosten worden gedefinieerd als het geld dat een student spendeert aan cursussen, handboeken, computers, kantoor-materiaal, thesis, verplichte uitstapjes en specifieke uitrusting als labojassen en rekenmachines. Enkel de strikt studiegebonden kosten komen dus in aanmerking. Inschrijvingsgeld, verplaatsingskosten van en naar Leuven en de eventuele huurprijs van een kot worden buiten beschouwing gelaten.

Een studiejaar heet *duur* als het 30.000 frank of meer kost. Waarom voor deze kritische grens wordt gekozen, wordt niet verder toegelicht. Voor eerste kan trekken men het criterium op tot 36.500 frank omdat eerstejaars een aantal eenmalige kosten doen zoals de aanschaf van een Acco-aandeel, woordenboeken en kantoor-materiaal, die niets te maken hebben met de opleiding die ze volgen.

EERSTE JAAR

Latijn en Grieks, Germaanse talen, geologie en geografie zijn duur: tussen de 36.500 en 40.000 frank. De eerste twee omwille van de vele boeken die je dient aan te kopen, de laatste twee omwille van het specifieke materiaal zoals een geologisch hamertje, een dissektiesetje en de Michelinwaggenkaart. De eerstekenners die het minst moeten betalen, zo om en bij de 25.000 frank per jaar, studeren filosofie, sociale wetenschappen, geneeskunde, biomedische wetenschappen, medisch-sociale wetenschappen, logopedie, informatica, burgerlijk ingenieur of eerste kan scheikunde aan de Kulak. Aan deze laatste kampus is er overigens geen enkele opleiding waar de kostprijs het vooropgestelde criterium overschrijdt.

TWEDE JAAR

Vanaf nu gebruikt men dus 30.000 frank als beoordelingscriterium. Kunstwetenschappen zit ver boven deze grens met 41.000 frank omdat de studenten op ekskursie gaan. Geografen, archeologen en Kulak-historici betalen 35.000 frank. De Kulakkers dienen een ekskursie van 15.000 frank te bekostigen. Germanisten, tandartsen, apothekers, geologen en Kulak-kandidaat-artsen betalen tussen de 30.000 en 35.000 frank. Echt goedkope richtingen, waar de studiekost ongeveer 20.000 frank bedraagt, zijn filosofie, Romaanse talen, Oost-Europese talen, politieke wetenschappen, geneeskunde aan de KU Leuven, medisch-sociale wetenschappen, logopedie, lichamelijke opvoeding, wiskunde, natuurkunde,

biologie, burgerlijk ingenieur en aan de Kulak Romaanse talen en biologie.

DERDE JAAR

Zowel archeologen als geologen gaan op ekskursie in hun derde jaar — kostprijs respectievelijk 15.000 en 10.000 frank — wat hun opleiding duur maakt. Maar uitschieter is toch tandheelkunde: tandartsen betalen in hun derde jaar maar liefst 70.000 frank omdat de studenten een *trousse* moeten aankopen. Er dient gezegd dat een trousse de basisuitrusting van een tandarts vormt die ook tijdens de verdere opleiding en carrière nodig is. Andere dure opleidingen zijn geografie, farmacie (behalve de optie biofarmacie), biologie met optie dierkunde en burgerlijk ingenieur met optie scheikunde of wuertuigkunde-elektrotechniek. De keuzerichting heeft duidelijk een grote invloed op de studiekostprijs.

Ook al blijven andere richtingen onder de 30.000 frank, toch zijn daarbinnen nog

fakulteit economie kan je als minder bemiddelde student maar beter 'zuivere' economische wetenschappen (EW) studeren. De mensen van toegepaste economische wetenschappen (TEW) en de handelsingenieurs betalen 10 tot 15.000 frank meer.

VIERDE JAAR

Vele studenten moeten hun thesis afgeven op het eind van dit jaar. Alle kosten besteed aan die thesis worden dan ook voor de duidelijkheid in dit jaar verrekend. Kunstwetenschappers en musikologen besteden gemiddeld 20.000 frank aan hun thesis, godsdienstwetenschappers ruim 14.000 frank. TEW'ers moeten bovendien dure handboeken kopen wat deze opleiding duur maakt. Maar weer zijn het de tandartsen die het meeste geld moeten ophoesten — opnieuw voor de trousse — namelijk bijna 80.000 frank. De geologen gaan weer op ekskursie, maar ook geografie is duur, net als bepaalde opties bij biologie. Meerdere opties van burgerlijk ingenieur zijn opgeslagen in vergelijking met het derde jaar, met als uitschieter diegenen die siviele techniek studeren.

VIJFDE JAAR EN VERDER

Een aantal opleidingen duren vijf jaar en dus moeten sommigen hun thesis afgeven. De studenten van pedagogie geven daaraan zo'n 13.500 frank en dat maakt hun vijfde jaar duur. Maar voor de meeste richtingen vallen de kosten nu eerder bescheiden uit: zelfs de tandartsen komen toe met 20.000 frank. Ook het laatste ingenieursjaar vergt geen grote financiële inspanning meer. Uitzondering hierop is de richting toegepaste wiskunde en in mindere mate het laatste jaar burgerlijk ingenieur-architect.

DUUR

Vijf richtingen hebben een gemiddelde kostprijs per jaar van 30.000 frank of meer. Tandheelkunde piekt met 46.300 frank, daarna volgen geologie (36.100 frank), geografie, kunstwetenschappen en godsdienstwetenschappen (31.200 frank). Verantwoordelijk zijn zoals gezegd de trousse enerzijds, de ekskurses en de hoge kosten voor thesis anderzijds. De kostprijs van de thesis verschilt van opleiding tot opleiding. Studenten uit eksakte wetenschappen hebben zelden extra kosten omdat de meeste eindwerken gemaakt worden in onderzoeksgroepen van het departement. Bij natuurkunde

en informatika worden ook kopiekosten terugbetaald, bij geologen de kosten voor veldwerk en voor het maken van foto's. Sommige fakulteiten kopen speciale boeken aan voor hun thesisstudenten en betalen die ook. Kortom, de kosten voor de studenten uit eksakte wetenschappen beperken zich meestal tot de drukkosten van de thesis. Heel anders is het gesteld met studenten uit humane richtingen!

ONDERZOEKSPROBLEMEN

De onderzoekers vroegen aan Acco en de diverse kursusdiensten informatie over de prijs van de cursussen en handboeken. Deze gegevens werden voorgelegd aan de permanente onderwijscommissies (POK's) en studentenkringen van de verschillende fakulteiten. Die konden dan gegevens aanvullen — sommige handboeken worden verspreid door andere, vaak duurdere, boekhandels dan Acco — en daarnaast informatie verstrekken over andere studiekosten.

Bij het inwinnen van deze informatie rezen enkele problemen. Een aantal POK's treuzelden, gaven onvolledige info of werkten helemaal niet mee met het onderzoek. Het onderzoeksrapport vermeldt hoe men sommige POK's toch over de streep kon trekken: "Uit het geheel van reacties blijkt duidelijk dat de vraag om medewerking moet uitgaan van de academische overheid — in dit geval de voorzitter van Onderwijsraad — om een ernstige kans op positieve respons te maken." Je kan je afvragen waarom bepaalde fakulteiten gezagsargumenten nodig hebben als het gaat om een onderzoek dat peilt naar de democratisering van het onderwijs. Gaat het hier misschien om fakulteiten waar de studiekosten erg hoog liggen en die daarom de publiciteit schuwen? Jammer genoeg is het antwoord niet af te leiden uit de gegevens van het rapport. De POK's van lichamelijke opvoeding, logopedie en audiologie, economische wetenschappen, politologie, en motorische revalidatie en kinesiterapie hebben uiteindelijk helemaal niet geparticipeerd aan het onderzoek.

Dat de studiekosten van de licentiejaren binnen één fakulteit variëren is een structureel probleem. In sommige licenties krijgen studenten zo'n ruim aanbod van keuzevakken waardoor het ondoenbaar wordt alle mogelijke combinaties te besijferen. Ook het gekozen onderwerp van de licentiaatsverhandeling leidt tot grote verschillen in studiekosten. De kosten die een stage met zich meebrengt zijn niet onderzocht. Een idee voor de toekomst?

VERANTWOORDELIJKHEID

Het is niet omdat een ekskursie duur is dat ze niet moet worden gehouden. Toch kan de kostprijs een probleem vormen voor sommige studenten. De fakulteit geografie doet reeds moeite om de kosten te beperken wat de opleiding nog altijd niet goedkoop maakt. Sommige kosten vallen wel eenvoudiger te drukken. Nog steeds blijven veel proffen hun handboeken uitgeven bij duurdere boekhandels om de simpele reden dat dit voor hen meer opbrengt dan een Acco-uitgave, want de student betaalt méér voor zijn boeken. Het is stilaan tijd dat zulke proffen op hun verantwoordelijkheid gewezen worden, door de fakulteitsraden en de POK's, iets wat de studenten al jaren doen.

Vele studies toonden reeds aan hoe slecht het gesteld is met de democratisering van het onderwijs. Het grote voordeel van dit rapport is dat het een praktisch instrument geeft waarmee men aan de slag kan om de democratisering te doen lukken. Want rond dit prangende probleem wordt veel te veel gepraat zonder dat iets gedaan wordt. Misschien zouden de studaksen zich eerder moeten richten op dit soort onderzoek. Hopelijk houden zowel de POK's als de visitatiecommissies ermee rekening.

Margo Foubert

foto Jeroen Op de Beeck

Opa, vertel nog eens over '68

Op vraag van Historia, de kring van de studenten moderne geschiedenis, hield Professor Louis Vos vorige week een lezing over de studentenbeweging. Als bevoorrecht getuige kan hij vanuit het verleden interessante denkrichtingen aanreiken voor de studenten van vandaag.

Zelf was Vos preses in dat magische jaar '68. Als historicus bestudeert hij de studentenbeweging en heeft hij verschillende publicaties op zijn naam over vooral katholiek geïnspireerde verenigingen. Ook het vlaams-nationalisme behoort tot zijn studiegebied, dus over Leuven Vlaams kan hij meespreken. In sommige studentenmiddens wordt er vaak kritisch gesproken over Vos, omdat hij zou doen uitschijnen dat de studentenbeweging volledig dood is. Hij probeert zich er daarom voor te hoeden om al te belerend over te komen. Bij zijn konklusies beperkte hij zich dan ook tot een aantal vaststellingen in plaats van raadgevingen.

Vos onderscheidt verschillende periodes in de studentengeschiedenis en begint zijn betoog daarom bij de zogenaamde klassieke studentenbeweging, zoals die in de negentiende eeuw tot ontwikkeling kwam in Vlaanderen. Studenten beschouwden zich toen nog als een echte voorhoede van de nieuwe emansipatiestromingen en studeren was dan ook meer het volgen van een roeping. Vooral in Leuven had deze beweging een sterk vlaamsnationaal en religieus tintje, hoewel ook de sociale dimensie niet ontbrak. Wie Leuven verliet zou immers behoren tot de 'leiders van morgen' en zou zich dus ten dienste moeten stellen van het Vlaamse volk. Deze studentenbeweging ontwikkelde ook de hele studentenfolklore met petten en linten die uit Duitsland was overgewaaid.

Deze romantische idealen kenden veel succes, organisaties zagen het levenslicht en figuren zoals Rodenbach waren drijvende krachten in deze Vlaamse studentenbeweging. Een beweging die zich overigens niet beperkte tot de universiteiten alleen, maar ook in middelbare scholen en seminaries aanwezig was. Niet iedereen stond afkerig tegenover al dat jong intellectueel geweld. Vooral een aantal Vlaamse bisschoppen wilden via de Katholieke Aktie-beweging het eigen ideologische kamp versterken door een beweging van jongeren te ondersteunen. In het interbellum komen echter heel wat van deze organisaties in rechtsradikaal vaarwater terecht. Tijdens de oorlog zullen een aantal studentenverenigingen, zoals het Katholiek Vlaams Hoogstudenten Verbond (KVHV), in de kollaboratie stappen.

WILFRIED

Na de oorlog wijzigt de Vlaamse beweging tijdelijk van strategie. De anti-Belgische houding wordt vervangen door een meer kultuurnationalistische en staatsburgerlijke opvatting. De studentenleiders keren zich uitdrukkelijk tegen de kollaboratie. Een minderheid, voornamelijk afkomstig uit de 'zwarte' families, noemt hen dan ook smalend *zoetwaterflaminganten*. De turbulente jaren na de oorlog doen de meningen echter snel keren, ook in studentenkringen. De taaltoestanden, de repressie en de koningskwesie zorgen ervoor dat de studenten terug snel het klappen van

de politieke zweep kennen. Mensen zoals Hugo Schiltz en later ook Vic Ancaux roeren zich in deze periode.

Begin jaren '50 zien veel studenten zich weer als de spits van de Vlaamse beweging. Toonaangevend in deze periode is ook de beweging rond het tijdschrift *Universitas*, die ook voortspoot uit de Katholieke Aktie. Geïnspireerd door de ideeën van Professor Dondeyne had de Universitasbeweging ook een sociale en een kulturele pijler en was dus voor die tijd redelijk vooruitstrevend, net omdat religie meer in verband werd gebracht met de concrete leefwereld van de student. Eind jaren '50 treden de materiële problemen van de student meer op de voorgrond. Een Universitair Sociaal Centrum wordt opgericht, maar bij de studenten zijn er stemmen die neigen naar een soort van studentensyndikalisme. 'De jaren '60, het 'hoogtepunt van het engagement' volgens Vos, zijn in zicht.

De *babyboomers* groeiden op in een ongekende economische welvaart en studeren werd voor vele sociale klassen plots een mogelijkheid. De studentenpopulatie werd dus een stuk 'demokratischer' en het imago van de prins-student zou snel verdwijnen. Voor het eerst zou de eis tot democratisering opduiken. De Vereniging van Vlaamse Studenten (VVS), onder meer geleid door Wilfried Martens, zal zich in deze periode dan ook zeer revendikatief opstellen. In Leuven werd druk geëksperimenteerd met nieuwe vormen van inspraak, zoals een rechtstreeks gekozen Leuvens Studentenparlement. Wegens matig succes verdwijnt het na vier jaar, omdat individuele studenten volgens Vos zich niet kunnen beroepen op een eigen achterban of 'middenveld'. Het zou de eerste en laatste keer zijn dat studenten rechtstreeks hun studentenvertegenwoordigers kiezen.

De fakulteitskringen komen terug meer in de belangstelling te staan. Hoewel zij vroeger meer gericht waren op studieactiviteiten, worden zij onder de invloed van de aanwezigheid van het vrouwelijke geslacht echter ontmoetingsplaatsen voor studenten. De klassieke studentenklubs ondervinden hier

van nadeel en zullen zich eigenlijk nooit meer kunnen herstellen. Er wordt zelfs onomwonden gesteld dat de 'student uit de codex' dood is. Bij de studentenbladen kent vooral *Universitas* veel succes omdat het wekelijks verschijnt en een alternatief biedt voor het te flamingante *Ons Leven* van het KVHV. Deze laatste zal echter snel haar koers bijsturen in een meer sociale richting. De Belgische politiek werd intussen beheerst door taalperikelen. In 1963 werd de taalgrens vastgelegd, zodat Leuven volledig in het Nederlandse taalgebied kwam te liggen. Het was aanvankelijk onduidelijk wat er nu zou gebeuren met de tweetalige universiteit. Op 13 mei 1966 valt echter de bom: de Belgische bisschoppen brengen een verklaring uit waarin ze stellen dat de KU Leuven één en ondeelbaar zou zijn. De Vlaamse studenten reageren fel, niet alleen omwille van de beslissing, maar ook vanuit een anti-autoritaire en zelfs antikleerlike reflex. Bijna dagelijks worden optochten georganiseerd.

Vos noemt deze betogingen haast

feeriek avondwandelingen op de Bond. Ook in de rest van Vlaanderen is er massale steun voor Leuven Vlaams.

AVONDWANDELINGEN

De Vlamingen zien echter niet meteen dat er meer aan de hand is in Leuven. De studenten verbinden hun flamingante akties met de eis voor meer rechten en grondigere maatschappijhervormingen. Het is tekenend dat het strijdlid niet de Vlaamse Leeuw is, maar wel het uit Amerika doorgedrongen *We shall overcome*. In januari 1968 is het konflikt totaal. Het Franstalig personeel liet immers verstaan geen aanstalten te zullen maken om Leuven te verlaten. De Vlaamse studenten gaan staken en dwingen zo de regering-Vanden Boeynants tot ontslag. De splitsing wordt een onvermijdelijke stap.

Tijdens de studentenstaking bleek de Vlaamse zaak slechts van secundair belang te zijn. De studentenbeweging koos duidelijk voor een nieuwlinkse koers. Het tijdperk

van het rode Leuven was aangebroken. Het begin van de jaren '70 wordt getekend door stakingen en ontelbare meetings en volksvergaderingen. De geschriften van Lenin en Mao behoren plots tot de bedlektuur van iedere student. Men had het over de *bourgeois* en de *fassinatie van het regime*. Ook de Derde Wereld verdient de bijzondere aandacht van de student. Vos spreekt in dit verband wel over een bewuste sturing van een kleine groep mensen, waaronder Ludo Martens die later de kommunistische Amada-beweging (de latere Partij van de Arbeid) zou stichten.

OVERVERZADIGING

Midden jaren '70 vindt een kentering plaats. De pogingen om te komen tot een grote Studentenvakbeweging waren mislukt. De akties plooiden zich terug op de universiteit en hadden minder een ideologisch karakter. De democratisering van het onderwijs zal de voornaamste drijfkracht worden. Ook rechts duikt weer op. Er komt een nieuw studentenblad, *Alternatief*, en ook het KVHV, dat alle linkse elementen had buitengesloten, werd terug actief. Binnen de studentenraden zou een *Demokratisch Studentenfront*, dat gedomineerd werd door rechts, zelfs eventjes terug in de meerderheid komen. Waren de Leuvense studenten links beu?

Vos beschrijft de jaren '80 voor de student als een evolutie naar 'de kleine wereld'. De economische crisis werd immers voelbaar. Voor het eerst is er academische werkloosheid en studeren had tot doel een goed vak te leren. Heel wat studenten zagen al dat sociaal engagement slechts als een bijkomstigheid, of spraken zelfs over een oververzadiging aan engagement. De politieke vrije verenigingen trekken slechts moeilijk volk aan en verdwijnen in extremisme of marginaliteit. Akties vinden slechts sporadisch plaats en slaan haast enkel op de studentensituatie. Zelfs de democratiseringsgedachte, nu vertegenwoordigd door de Algemene Studentenraad (ASR), wordt als een anachronisme ervaren. Begin jaren '80 is er zelfs een tijdelijke breuk binnen ASR die leidt tot de oprichting van een Kring Unie Leuven (Krul). In 1986 vindt de verzoening tussen Krul en ASR plaats, en wordt de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) boven de doopvat gehouden. Voor de recentste geschiedenis van de studentenbeweging spreekt Vos over een postmoderne tendens. Er bestaan geen grote verhalen of ideologieën meer die de mensen kunnen ophitsen. Loko is de enige erfgenaam

van de democratiseringsidealens, maar werkt buiten elk bestaand maatschappelijk kader. De kringen zijn volgens Vos dan weer verworpen tot serviceklubs, waarbij presidiumverkiezingen eerder opstapjes zijn naar een goeie job. Hoewel hij zijn uitdrukkelijke waardering uitspreekt voor iedere student die zich vandaag nog engageert, ziet Vos de toekomst van de studentenbeweging somber in, omdat studeren minder een roeping is geworden. De stijgende zuurtegraad in de samenleving maakt het volgens Vos twijfelachtig dat de studentenbeweging volledig uit haar as zal herrijzen.

Thomas Leys

(foto Eilert Claes)

Immense stukken grond als maanlandschap

Fen prachtige natuur met verborgen schatten als goud, koper en andere mineralen. We spreken over een mozaïek van eilanden in de Stille Oceaan met een overvloed aan natuurlijke rijkdommen. In de Filippijnen kan de inheemse bevolking er echter geen beroep op doen door de komst van multinationals en een hoog oplopende buitenlandse schuld. De Filippijnse Mary Sagapan, actief in de strijd voor de erkenning van de traditionele gronden van inheemsen, is te gast bij Broederlijk Delen.

De kloof tussen arm en rijk, tussen het Noorden en het Zuiden, stamt uit het koloniale verleden van het land. De Spaanse kolonisten monopoliseerden de gronden en de handel. Ze voerden het katholieke geloof in en integreerden de inheemse bevolking in de nieuwe cultuur. Een deel van de inheemse stammen trok zich terug in hoger gelegen gebieden en wist zo zijn oorspronkelijke cultuur te behouden. Op het einde van de negentiende eeuw 'kochten' de Amerikanen de Filippijnen over van de Spanjaarden. Zij waren vooral geïnteresseerd in het economische potentieel en de strategische ligging van de eilandengroep. Ook de nieuwe machthebbers slaagden erin zich grote oppervlaktes landbouwgronden toe te eigenen en de inheemse bevolking aan hun lot over te laten.

Na de onafhankelijkheid in 1935 zette de Filippijnse elite samen met de Verenigde Staten en andere buitenlandse investeerders deze strategie voort in de vorm van mijnbouwondernemingen, plantages en vrijhandelszones. Met de steun van het leger regeerde diktator Marcos gedurende twintig jaar met harde hand het land. Sinds 1986 worden de Filippijnen democratisch geregeerd, maar de diskriminatie van de inheemse bevolking blijft bestaan.

Mary Sagapan werkt in het diocesaan centrum van Bayombong in het noorden van de Filippijnen bij de 'Kommissie Rechtvaardigheid en Vrede'. Ze neemt het op voor de inheemse gemeenschappen in de streek. Momenteel verblijft ze in België in het kader van een samenwerking tussen haar organisatie en Broederlijk Delen.

RECHTEN

Veto: *Met welke problemen komen jullie vooral in aanraking?*

Mary Sagapan: «De problemen waarmee we geconfronteerd worden, zijn het gevolg van de multinationals die zich gevestigd hebben in de Filippijnen. Ze bouwen mijnen op ons gebied, een gebied dat zeker gezegend is met zijn natuurlijke rijkdommen zoals goud, koper en steenkool. Deze multinationals beginnen de gronden te ontginnen maar vernietigen daarmee het land van de inheemse volkeren. Wij proberen deze mensen te organiseren, te verenigen en te informeren over onze rechten die voorgeschreven zijn in ons wetboek. Ook willen wij ze informeren over de effecten van de grootschalige mijnbouw, zodat zij zelf kunnen beslissen of ze dat dulden of niet. Persoonlijk weet ik dat de huidige stand van zaken nefast is voor het milieu, maar het is belangrijk dat de mensen dat zelf inzien. Want land betekent leven voor hen.»

Veto: *Worden er acties ondernomen tegen deze multinationals?*

Sagapan: «Er worden perskonferenties, raciale programma's en andere acties georganiseerd. Aan gewelddadige acties nemen we niet deel, want we zijn uiteindelijk een organisatie die verbonden is met de kerk.

Indien we geweld zouden gebruiken, kan dat zeer negatieve gevolgen hebben. De overheid zou als reactie het leger ter plaatse sturen om het geweld in te dijken. Dit kan uiteraard niet de bedoeling zijn. Wij maken aan de bevolking duidelijk dat er andere manieren zijn om te vechten voor hun rechten.»

HERBEBOSSING

Naast de juridische bijstand werken we ook nog samen met de 'Tribal Cooperation for Rural Development' (Tricord) om de armoede bij de inheemse dorpsgemeenschappen te bestrijden. Tricord is een non-governementele organisatie. Net zoals de Kommissie voor Rechtvaardigheid en Vrede organiseren zij ook acties tegen grootschalige mijnbouw, maar fokussen zij zich meer op het beheer van natuurlijke rijkdommen. Zo'n programma houdt ook in dat men bijvoorbeeld stukken grond herbebossen. De verschillende gemeenschappen zijn erin geslaagd om ongeveer honderd hectare grond te herbebossen. Op een demonstratieveld leren de boeren landbouw, kleinveeteelt en bosbouw te combineren.»

Veto: *Hoe wordt er omgegaan met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens?*

Sagapan: «In de Filippijnse grondwet staat sinds 1997 een wetsartikel dat de rechten van de inheemse volkeren beschermt. Het is voor ons een belangrijk instrument om op te komen voor de erkenning en de bescherming van de rechten en plichten. De Filippijnen hebben ook de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens ondertekend. Deze rechten worden in de Filippijnen elk jaar gevierd. Dan geven ze presentaties en worden er sprekers uitgenodigd om te debatteren over de toepassing en schending van deze rechten en hoe ze die ervaren. Het is vooral belangrijk om de bevolking op de hoogte te brengen van deze rechten en ze de juiste kennis omtrent deze rechten bij te brengen.»

“Sinds 1986 worden de Filippijnen democratisch geregeerd, maar de diskriminatie van de inheemse bevolking blijft bestaan”

Veto: *Hoe verklaar je de globalisatie en de houding van de multinationals?*

Sagapan: «De meeste gronden die de inheemse bevolking bewonen, zijn eigendom van de staat. Ze worden door de overheid als 'squatters' (krakers, kd, cl) beschouwd. En dan komen de multinationals voor het eerst in het plaatje voor. De Filippijnen zijn namelijk lid van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) die globalisering promoot. Met als gevolg dat verschillende multinationals afzakken naar de Filippijnen. Hou dan nog eens rekening met de mijnbouwwet die

voormalig president Ramos in 1995 uitvaardigde. Een wet die het mogelijk maakt dat buitenlandse investeerders in het bezit kunnen komen van onze grond en de natuurlijke rijkdommen die in die grond zitten. Omdat de inheemse volkeren die gronden niet in privébezit hebben, worden ze verdreven door de regering. Ondertussen is veertig procent van de Filippijnse grond verkocht aan buitenlandse bedrijven. In mijn streek hebben enkele mijnbouwbedrijven immense stukken grond omgetoverd in maanlandschappen. De houtkapindustrie heeft volledige berghellingen en bossen compleet leeggeplukt.»

(foto Steven Van den Eede)

VISSEN

«Het probleem is dat die ondernemingen aan 'open pit' mijnbouw doen, waardoor ze bijvoorbeeld een volledige berg vernietigen. Zo is er het geval van een bepaalde onderneming die een berg volledig uitgebuit heeft. Het gevolg was dat de ondergrond in mekaar stortte en het puin afgevoerd werd naar de zee waardoor miljoenen vissen stierven. Die projecten vernietigen dus niet alleen de grond, maar vervuilen ook nog eens rivieren en zeeën.»

Veto: *Vanuit bedrijfszorgpunt zou men toch kunnen zeggen dat deze ondernemingen werk bieden aan de werkloze Filippino's.*

Sagapan: «Het is waar dat ondernemingen werk kreëren, maar in het geval van de lokale bevolking klopt dit niet. De transnationale ondernemingen nemen enkel goed geschoolde mensen aan. De lokale bevolking heeft deze scholing nooit gekregen en maakt dus geen kans om tewerkgesteld te worden door deze bedrijven.»

Veto: *De overheid trekt de ondernemingen aan. Werkt dit de democratie in de hand?*

Sagapan: «Demokratie werkt in de Filippijnen omdat een nieuwe democratisch verkozen president het land leidt. In andere gevallen werkt de Filippijnse democratie compleet niet. Wanneer een multinational zich in een bepaald gebied wil vestigen, lijkt het mij aangewezen dat er op zijn minst een dialoog is tussen deze multinational en de lokale bevolking. De overheid zou dit zelfs kunnen verplichten maar doet dit niet zodat zo'n dialoog zelden of nooit plaatsvindt. Dit is slechts één voorbeeld om aan te tonen dat de Filippijnse democratie niet goed functioneert. De overheid heeft een enorme buitenlandse schuld. Vorig jaar hadden we nog een schuld van 52 miljard dollar. Elk jaar geeft de overheid twintig procent van ons totaal budget uit om de

intrest van de buitenlandse schuld te kunnen betalen. Dit geld zou men veel beter kunnen gebruiken om basisvoorzieningen te organiseren voor de Filippijnse minderheidsgroepen.»

Veto: *Strekt de diskriminatie zich ook uit over andere domeinen?*

Sagapan: «Er zijn verschillende voorbeelden van diskriminatie bij de inheemse bevolking. Een mooi voorbeeld hiervan is de 'poor delivery of basic services' door het gebrek aan een volwaardige infrastructuur. De slechte toestand van de wegen is schrijnend. Wandeltochtjes van vier à vijf uur zijn zeker geen uitzondering wegens de miserabele toestand van de wegen. In

bepaalde gebieden zijn er zelfs geen wegen. Om te geraken waar ik werk, moet ik zeven à acht uur stappen. Maar het zijn niet alleen de wegen, ook de ziekenhuizen en de scholen zijn vaak in een erbarmelijke staat.»

MOSLIM

Naast de inheemse bevolking vormen de *moro's* een andere belangrijke minderheidsgroep. Het is niet verwonderlijk dat deze moslims sterk gemarginaliseerd worden in een sterk katholiek land als de Filippijnen. De *moro's* leven op de zuidelijke eilanden van de Filippijnen, met name Mindanao, en zijn reeds eeuwen slachtoffers van uitbuiting en verarming. Ondanks verregaande vormen van autonomie voelen ze zich nog steeds te kort gedaan door de Filippijnse overheid. Hun gewapende strijd is grotendeels te verklaren vanuit een gevoel van minderwaardigheid — vooral als religieuze minderheid — en sociale en economische armoede.

In de Filippijnen is er dus nog werk aan de winkel. De internationale media schenken niet steeds genoeg aandacht aan de strijd voor grond in derdewereldlanden. Het probleem ligt echter niet bij de media, maar bij de minderheidsgroepen zelf. Zij moeten op de hoogte gebracht worden van hun rechten. Op de vraag hoe het Westen dan toch hieraan zijn bijdrage kan leveren antwoordt Sagapan: «Eerst en vooral moeten de rijke landen onze schulden aflossen. *Forgive our debt.*»

Caroline Leysen
Kristof D'Exelle

“Kabila: een leven naast de wet”

In huize Karibu leven studenten en missionarissen van Afrika in gemeenschap. Regelmatig worden er sprekers gevraagd die thuis zijn in de Afrikaproblematiek. Dinsdag laatstleden kwam Erik Kennes van het Afrikamuseum spreken over het voor ons soms duistere leven van Doctor Laurent-Désiré Kabila.

Doctor, zo legde Kennes uit, want sinds een tweetal weken heeft de Universiteit van Kinshasa de vermoorde Kongolese president de titel van eredoctor toegekend. Nogmaals een bewijs dat Kabila senior zelfs na zijn dood zowel binnen eigen gelederen als bij ons — hun vroegere kolonisten — tegenstrijdige gevoelens oproept. Het is niet te verwonderen, want de jonge snaak die het schot loste, heeft de zeer kortstondige eer gehad een eind te mogen maken aan het leven van een zeer dubbelzinnig en mysterieus personage.

CHE

Rouwende Kongolezen, een woedende menigte en vluchtende blanken waren dan ook het schouwspel dat de ganse wereld op 16 januari met lede ogen en een bang hart aanschouwde. Kabila werd vermoord veertig jaar na de onafhankelijkheid. Amper drie jaar na het verdrijven van Mobutu zagen de ex-Zairezen opnieuw hun droom in duigen vallen, een zondebok moest gevonden worden en het blanke schaap was daar een ideaal offermaal voor. Nochtans, zo'n groot man is Kabila nooit geweest. Toen hij op 17 mei 1998 Kinshasa binnenviel, waren het slechts een handvol oud-kommunisten die zich nog vaag de man herinnerden waarvan Che Guevara zei dat hij een waardeloos rebellenleider was.

Als zoon van Katangese (huidige Shaba, ligt in het zuiden van het land, bd) en pro-Belgische ouders was Kabila erg betrokken bij de toen heersende afscheuringsoorlog. Het begin van de jaren '60 is een moeilijke periode voor de Kongolezen. Na lang heen-en-weergetrek wordt Kongo eindelijk onafhankelijk, maar het angstgevoel verdwijnt niet. Kabila's vader wordt kort na de onafhankelijkheid als belgicist vermoord door de jongerenbeweging waar Kabila toen leider van was. Zuid-Katanga scheurt zich onder leiding van Tsjombe af van Kongo. Er wordt in het noorden van Katanga een tegenregering opgericht en Kabila wordt er — ondanks zijn gebrekkige politieke kennis —

kabinetsjef van de minister van Informatie. Het is zijn eerste contact met de politiek.

Kabila keert nu voorgoed het geweld de rug toe en profileert zich als journalist en communist, eerder om zich af te zetten tegen het Westen (en dan vooral de Belgen) dan uit ideologische redenen. Voor diplomatieke onderhandelingen moet Kabila veel reizen en zo legt hij persoonlijk contacten met Moskou, Oost-Europa en later met het China van Mao Zedong. Bij zijn terugkeer in Kongo onderneemt Kabila — in naam van de vermoorde premier Lumumba — een opstand tegen Sende, die na de val van Tsjombe nu gans Katanga in handen heeft. Kabila slaagt in zijn opzet en hij wordt een soort van buiten-

landse minister van de sekte Oost die Kivu en Katanga omvat.

Zijn positie laat hem opnieuw toe veel te reizen en zo slaagt hij erin om de Cubaanse guerrillastrijder Ernesto Che Guevara te overtuigen van een Kongolese revolutie. Guevara komt echter onaangekondigd aan en vindt er enkel een guerrillafrent van slecht gekoördineerde groepen. Kabila is nergens te bespeuren en het eerste treffen met regeringsoldaten loopt uit op een massale vlucht van de Kongolezen. Guevara staat alleen met zijn troep Cubaanse soldaten. Het gebrek aan leiding van Kabila wordt hem niet enkel door Guevara kwalijk genomen, ook het volk reageert tegen hem.

(foto Sam Algoet)

Het blijft enkele jaren stil rond Kabila. Toch heeft hij de grootste opoffer nog niet gekregen. Die volgt wanneer Mobutu in de jaren '70 in China de hand schudt van Mao Zedong. De rebellen zien de Chinese erkenning aan hun neus voorbijgaan en wanneer Kabila in de jaren '80 geld krijgt van Mobutu (dat hij notabene in zijn eigen zak stopt) om zijn praktijken stop te zetten, valt de verzetsbeweging uiteen.

KOPPIGHEID

Wanneer Rwanda een aanval plant op het Zaïre van Mobutu, ziet Kabila zijn kans schoon en profileert hij zich als de leider van de oorlog tegen Mobutu. Hoewel hij nooit het front gezien heeft, eigent hij zich — geheel tegen de zin van Rwanda en Uganda — in mei '98 de Kongolese presidentzetel toe. Kabila heeft nog heel wat troeven in het buitenland, maar die speelt hij zowel uit koppigheid als politieke inkompetentie nooit degelijk uit. Zijn presidentschap mag dan beschouwd worden als de *Apocalyps* van zijn carrière, hij heeft nooit echt het gewicht van zijn eigen verleden kunnen overschrijden, zo konkludeert Kennes. Al mag hij dan wel nooit het entoesiasme van zijn volk hebben kunnen kanaliseren, de konsternatie na zijn dood heeft wel bewezen dat Kabila — ondanks zichzelf — nog steeds de belichaming van hun hoop tot zelfbeschikking was. De hoop om na meer dan een eeuw weer zelf hun eigen vrijheid en toekomst te bepalen.

Bart Depestel

Depo-nieuwtjes

Het kersverse huwelijk tussen het Centrum voor Wooncultuur (Wok) en het Sensibiliserings- en Informatiecentrum (Sic) in het Duurzaamheid En Participatie Ondersteuningcentrum voor wooncultuur, milieu en mobiliteit (Depo) levert in de komende week een aantal bloedjes van kinderen af. Naar aanleiding van de Wereldwaterdag staat er vanaf volgende week een waterwebsite op het net: www.kuleuven.ac.be/dsv/studvoor/depo/waterdag.htm.

Vanaf aanstaande maandag kan je ook naar de muurkrant van maart surfen voor de volgende hete hangijzers: de waterluwe dag van Depo op 22 maart, Velo's fietsenherstelplaats, gratis KGA-boksen, *kotposteren*, themahuizen en een wedstrijd waarbij je de twaalf blokken van de studentenwijk Arenberg een naam bezorgt. Voor al dit moois is er één webadres: www.kuleuven.ac.be/dsv/studvoor/depo/muurkrant.htm.

(lg)

Bezint eer ge een fiets pikt

In de loop van het jaar 2000 voerden enkele studenten kriminologie een onderzoek naar fietsdiefstal in Leuven. Uit de enquête die bij 920 studenten werd afgenomen bleek dat bijna zeventwintig procent van de bevroegden al eens lijdend voorwerp was van een fietsdiefstal. Ruim drieëntwintig procent gaf toe zelf één of meerdere fietsen te hebben

(foto Sam Algoet)

gestolen. Slachtoffers blijken hierbij meer dan eens zelf dader te worden: hoe vaker iemand's fiets gestolen wordt, hoe meer die persoon geneigd is om er eentje te pikken.

Bij mannen stroomt meer crimineel bloed door de aderen dan bij vrouwen: respectievelijk eenenzeventig en negenentwintig procent pikte al eens een fiets. Omgekeerd worden mannen ook sneller het slachtoffer van fietsdiefstal dan vrouwen, wat voor een deel verklaart waarom mannen er sneller één stelen dan vrouwen.

Wat betreft de aangifte van de diefstallen is er nog wat werk aan de winkel: slechts een vierde stapt naar de politie om te melden dat zijn of haar fiets gestolen is. De fietsgraveeracties hebben echter wel resultaat. Niet alleen zullen studenten wiens fiets gegraveerd is sneller aangifte doen, gegraveerde fietsen worden ook beduidend minder gestolen: negentien procent tegenover eenendertig procent niet-gegraveerde fietsen.

Tot slot bleek uit het onderzoek dat studenten voornamelijk een fiets stelen om hem te gebruiken — niet om hem in de Dijle te smijten of in elkaar te *tremmen* dus. Fietsdieven zijn geen grote helden: meestal steelt men een fiets in groep of met twee omdat men zich dan sterker voelt en meer durft. Belangrijke vaststelling is verder dat sifjersloten en dunne beugelsloten met groot gemak kunnen worden opengebroken. Tenslotte lijkt Leuven uit te nodigen tot diefstal: nogal wat geïnterviewden gaven aan dat ze thuis nooit een fiets zouden stelen, terwijl ze zich daar in Leuven geen beetje schuldig over voelen.

Het was vooral deze laatste vaststelling die de Leuvense politie deed besluiten dat er een mentaliteitsverandering nodig is. Daarom zullen in de komende maanden politiepatrouilles graveernummers controleren. Wanneer bestuurder en nummer niet overeenkomen, volgt verder onderzoek. Wie betrapt wordt met een gestolen fiets, mag volgens de politie rekenen op een proces-verbaal en een tussenkomst van het parket.

(lg)

Meer info bij de wijkpolitie, Grote Markt 8, tel 016/21.19.00, wijkkoördinator@leuven.be.

Katern: de Bolognaverklaring

Zes zinnen en een zee van interpretaties. De Bolognaverklaring lijkt niet alleen heer en meester in het voorstellen van nobele doelstellingen — die het Europese hoger onderwijs willen bevrijden van haar weeshuisstatuut — maar ook in het zaaien van onduidelijkheid. Veto deed de proef op de som en haalde de Bologna-oogst binnen.

Onduidelijkheid veronderstelt discussie en daar gaat het kleine België traditiegetrouw gretig op in. Op pagina 8 schetst Veto een sfeerbeeld. De vaagheid van de verklaring bemoeilijkt niet alleen de concrete implementatie, maar beroert bovendien een aantal achterdochtige zielen. Denk maar aan de recente bezetting van het rectoraat van de Vrije Universiteit Brussel. Onderschrijft de Bolognaverklaring een komplottheorie of niet? Op pagina 9 laten we een voor- en een tegenstander aan het woord. "Als wij er niet voor zorgen dat Bologna een storm in een glas water blijft, dan is de verklaring een natuurramp", aldus Karin Verelst, fervent Bolognahater. Gelukkig voor haar is het einde nog lang niet in zicht. Op pagina 10 leest u alles over de op stapel staande onderhandelingsronden. Tenslotte serveren wij u onze eigen nederige mening. Met een stevige portie bolognesesaus weliswaar. Smakelijk.

De verklaring

Adoption of a system of easily readable and comparable degrees, also through the implementation of the Diploma Supplement, in order to promote the European citizens' employability and the international competitiveness of the European higher education system.

Adoption of a system essentially based on two main cycles, undergraduate and graduate. Access to the second cycle shall require successful completion of first cycle studies, lasting a minimum of three years. The degree awarded after the first cycle shall also be relevant to the European labour market as an appropriate level of qualification. The second cycle should lead to the master and/or doctorate degree as in many European countries.

Establishment of a system of credits — such as in the European Credit Transfer System — as a proper means of promoting the most widespread student mobility. Credits could also be acquired in non-higher education contexts, including lifelong learning, provided they are recognised by receiving Universities concerned.

Promotion of mobility by overcoming obstacles to the effective exercise of free movement with particular attention to:

for students, access to study and training opportunities and to related services

for teachers, researchers and administrative staff, recognition and valorisation of periods spent in European contest researching, teaching and training, without prejudicing their statutory rights.

Promotion of European co-operation in quality assurance with a view to develop comparable criteria and methodologies.

Promotion of the necessary European dimensions in higher education, particularly with regards to curricular development, inter-institutional co-operation, mobility schemes and integrated programmes of study, training and research.

Stap 1

Hoe komt een onderwijsminister op het lumineuze idee om zijn naam onder een Bolognaverklaring te plaatsen?

TRANSPARANTIE EN KOMPETITIVITEIT

Negenentwintig Europese landen ondertekenden de Bolognaverklaring. Daarmee gingen ze een engagement aan om op basis van een hervorming van het eigen nationaal onderwijssysteem een transparante Europese hoger onderwijsruimte te creëren. Bologna formuleert enkel het algemeen kader waarin die hervormingen moeten passen. De concrete implementatie van dat kader is dus volledig voor de rekening van de Europese landen zelf. Het streven naar transparantie heeft als bedoeling de uitwisseling van zowel afgestudeerde werkrachten als van studenten en docenten te bevorderen. Die uitwisseling moet het Europese onderwijs in staat stellen om internationaal competitiever uit de hoek te komen.

Stap 2

Het kader dat de Bolognaverklaring vooropstelt als leidraad voor de nationale hoger onderwijs-hervormingen is opgebouwd rond de drie volgende fundamenteën.

TWEE CYCLI

Een opleiding bestaat uit twee cycli, een *undergraduate* en een *graduate*. De *undergraduate* neemt minstens drie jaar in beslag en moet relevant zijn naar de arbeidsmarkt toe. Dit specifieke aspect van de verklaring stelt België voor een hele rist problemen. Wat met driejarige en vierjarige hogeschoolopleidingen? En hoe het verschil met de universiteiten duidelijk maken? Bologna zegt waar we naartoe moeten, maar niet de manier waarop.

CREDITYSTEEM

Een opleiding definieer je in termen van studiepunten, en niet in termen van studiejaren. Een geslaagd vak betekent met andere woorden automatisch een vrijstelling of credit. De student behaalt uiteindelijk zijn diploma wanneer hij voldoende credits verworven heeft. Het creditsysteem moet universeel zijn om de mobiliteit van studenten maximaal aan te moedigen.

AKKREDITERING EN KWALITEITZORG

Alle in Europa afgeleverde diploma's moeten aan een minimaal kwaliteitsniveau voldoen. Bologna stuurt aan op de inrichting van een overkoepelende instantie die — aan de hand van een reeks parameters — de Europese opleidingen al dan niet erkent als voldoende kwaliteitsvol. Deze erkenningsprocedure noemt men akkreditering.

Akkreditering moet een aanzet bieden tot kwaliteitszorg. Kwaliteitszorg houdt een voortdurend zoeken naar een verbetering van de kwaliteit van de aangeboden opleidingen in. Onder invloed van het akkrediteringsmechanisme moeten de Europese hoger onderwijs-instellingen dus de reflex aanleren om — eenmaal hun kwaliteitsniveau in kaart is gebracht — aan kwaliteitsoptimalisatie te doen.

Stap 3

Europa wil zich dus dringend als kenniscentrum profileren. Hoe zullen ze daar concreet werk van maken?

MOBILITEIT

Twee opleidingsonderdelen met duidelijk geformuleerde kwalificaties, universeel aanvaarde credits en een akkrediteringsmechanisme dat het voorgaande garandeert, moeten uiteindelijk leiden tot een doorgedreven mobiliteit van studenten, gediplomeerden en docenten. De verklaring stipuleert bovendien — in functie van de na te streven mobiliteit — dat de toegang tot de voorzieningen in een Europees land ook voor uitwisselingsstudenten gegarandeerd moeten zijn en dat een aantal administratieve en juridische obstakels die de uitwisseling van docenten verhinderen, weggewerkt moeten worden.

Konsument in plaats van student

Wat de Bolognaverklaring nu precies inhoudt, is ondertussen genoegzaam bekend. De meningen van verschillende personen, instanties en instellingen in het onderwijslandschap over de Bolognaverklaring zijn hier echter nog niet aan bod gekomen. En die standpunten over de implementatie stroken niet altijd met mekaar.

De mensen die het meest met de gevolgen van de Bolognaverklaring te maken krijgen, zijn natuurlijk de studenten. Daarom is het aangewezen om te beginnen met het standpunt van de studenten. Vorige week brachten de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) en de Gentse Studentenraad (GSR) samen een verklaring uit. De twee studentenraden zien de Bolognaverklaring vooral als een kans om een echte Europese onderwijsruimte te creëren voor iedereen die de capaciteiten heeft om hogere studies aan te vatten. Zowel Loko als GSR benadrukken dat het hen vooral gaat om een harmonisering en geen uniformisering van het hoger onderwijs. Er wordt echter ook gewezen op de mogelijke gevaren van de Bolognaverklaring. Zo moet er zeker gewaakt worden over de vrije toegang tot de tweede cyclus. Daarnaast mogen de inschrijvingsgelden voor deze tweede cyclus uiteraard niet verhogen. Een doordachte implementatie van de Bolognaverklaring met blijvende aandacht voor de democratisering van het onderwijs is dus essentieel.

BEZETTING

Natuurlijk mag ook het standpunt van onze eigen KU Leuven niet ontbreken. Onlangs gaf onze grote roerganger, rector Oosterlinck, in een interview met Veto zijn opinie over de Bolognaverklaring. "Laten we zeggen dat we binnen de KU Leuven het voorstel min of meer volgen: een eerste diploma, de bachelor, na minimum drie jaar en daarna een master. Sommige landen stellen dat een master per definitie twee jaar omvat. Anderen interpreteren dit niet zo strikt en willen dat een master tussen één en twee jaar duurt. Uit deze kwestie zijn we nog niet. Voor de richtingen die nu al vijf jaar omvatten, is er geen probleem. Een aantal richtingen die nu vier jaar duren, willen de Bolognaverklaring gebruiken om naar vijf jaar te gaan. Maar dat geldt dan weer niet voor iedereen, de faculteit Letteren kiest bijvoorbeeld voor vier en een half jaar."

Zowel de rector als de studenten van de KU Leuven lijken dus op dezelfde lijn te zitten in verband met de Bolognaverklaring. Dit in tegenstelling tot Brussel waar niet alles peis en vree is. Aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB) heeft het Brussels Studenten Genootschap, de overkoepelende studentenraad van de VUB, onlangs zelfs het rectoraat bezet als protest tegen de Bolognaverklaring en de volgens hen verkeerde interpretatie van Bologna door de Vlaamse universiteiten. De Brusselse studenten vrezen dat de harmonisering van de onderwijsinstellingen als gevolg kan hebben dat de eigenheid verloren gaat. Ze hebben het idee dat de lessen dankzij Bologna vooral in het Engels zullen gegeven worden om de participatie van buitenlandse studenten te bevorderen. Tenslotte vinden zij ook dat de Bolognaverklaring teveel op de arbeidsmarkt gericht is.

Met Brussel is de link naar de Franstalige kant van ons Belgenlandje snel gemaakt. Franstalig minister van Onderwijs Françoise Dupuis (PS) was vorig jaar nog niet overtuigd van het belang van de Bolognaverklaring: "Ik vind dat we niet te vlug moeten gaan. In Europa zijn er landen met onderwijssystemen die veel verder verwijderd zijn van de *bachelor-master*-structuur dan wij. Ik vind dat we nu al een structuur hebben die vrij goed overeenkomt met wat in die verklaring wordt voorgesteld. Die harmonisering vind ik niet echt een goed idee. Het is belangrijk dat er in Europa verschillende onderwijssystemen zijn." Eén sceptische stem dus. Maar daar blijft het dan ook bij. De Bolognaverklaring veroorzaakt in de Franstalige Gemeenschap duidelijk minder ongerustheid dan in Vlaanderen. Stille voor de storm? De academische overheden en de studentenverenigingen beginnen de financiële gevolgen te vrezen en er wordt gewacht op een initiatief van minister Dupuis, die vooralsnog niet in actie schiet.

IMPLEMENTATIE

De meningen en standpunten van verschillende aparte actoren over de Bolognaverklaring zijn ondertussen al de revue gepasseerd. Maar wat zijn nu de meningen en standpunten van de verschillende overkoepelende raden in het Vlaamse onderwijslandschap? Eenmaal die standpunten bestudeerd zijn, kom je tot de konklusie dat er op het gebied van implementatie toch wel een paar hete hangijzers zijn. Hangijzers die zelfs nog zo heet zijn dat er voorlopig nog geen consensus kan worden bereikt tussen deze overkoepelende raden. Het konflikt tussen de Vlaamse Interuniversitaire Raad (Vlir) en de Vlaamse

"Uit de hoek van de Vlor komt er voorlopig weinig witte rook uit de schouw"

"Die harmonisering vind ik niet echt een goed idee"

Hogescholenraad (Vlhora) is daar een uitstekend voorbeeld van. De Vlir vindt het behoud van de binaire structuur in het Vlaamse hoger onderwijs noodzakelijk. Zij erkennen echter wel dat met de implementatie van de Bolognaverklaring een aanpassing aan het binaire systeem nodig is. Wat stelt de Vlir nu voor? Er moet een duidelijk onderscheid zijn tussen de bachelors van de hogescholen en de bachelors van de universiteiten. Dit houdt ook een verschillende benaming in. Bachelors die uitgereikt worden aan een hogeschool zouden de titel 'professional bachelor' krijgen. Aan de andere kant zou de titel 'bachelor of science' voorbehouden zijn voor universitaire. Een vrij conservatief standpunt van de Vlir natuurlijk. Het is duidelijk dat zij maar al te graag het onderscheid willen behouden dat bestaat tussen universiteiten en hogescholen. Het standpunt van de Vlhora staat hier haaks op. In haar standpunt komt duidelijk naar voren dat afgestudeerde studenten aan een hogeschool de titel van 'bachelor' krijgen. Geen verschillende benamingen tussen een hogeschoolbachelor en een universitaire bachelor, een bachelor is een bachelor. Hierin volgt de Vlhora consequent de Bolognaverklaring. De Franstalige tegenhanger van het Vlir, de *Conférence Interuniversitaire Francophone*, publiceerde ondertussen ook al een rapport over de gevolgen van de Bolognaverklaring. "De verhouding tussen het universitair en het hoger onderwijs zou zeer onduidelijk worden." Verder legde het rapport ook nog de nadruk op de kostprijs van de hervormingen, want Bologna verlengt mogelijk de universitaire studieduur.

MARLEEN

Uit de hoek van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) komt er voorlopig weinig witte rook uit de schouw. Zij hebben immers nog geen standpunt geformuleerd. De Vlor zit nog altijd in de fase van discussie over de Bolognaverklaring. Dit zal echter niet meer zo veel tijd in beslag nemen. Er wordt binnen afzienbare tijd van hen een standpunt verwacht.

Iedereen maakt zich duidelijk veel zorgen over de *undergraduate-graduate*structuur. Vlaams minister van Onderwijs Marleen Vanderpoorten (VLD) legt echter andere accenten. "In weze gaat de discussie voor mij niet over de benaming 'bachelor' of 'master'. Het gaat meer over welke lading deze vlaggen dekken, en over de ekwivalentie van de ladingen. Wat haar het meest aanspreekt in de Bolognaverklaring is "de promotie van de Europese samenwerking in kwaliteitszorg met het oog op de ontwikkeling van vergelijkbare criteria en methodologieën." Hiermee wil Vanderpoorten aangeven dat haar interesse vooral uitgaat naar het aspect akkreditering. Zij vindt het immers zeer belangrijk dat alle diploma's die in Europa uitgereikt worden een minimum aan kwaliteit hebben. Over de kwaliteit van het Vlaamse hoger onderwijs kan men zeker niet klagen. Dit dankzij het gekende en soms gevreesde visitatiestelsel waarbij professoren beoordeeld worden op hun kwaliteiten. Maar enkel de visitatiesystemen zijn volgens Vanderpoorten niet genoeg: "Om de transparantie en de gelijkwaardigheid van afgeleverde getuigschriften te vergroten, meen ik dat de visitatiemechanismen moeten worden aangevuld met de uitbouw van een geschikte akkrediteringstructuur."

BOTSEN

Dit artikel is begonnen met studenten en zal ook eindigen met studenten. De Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) stoort zich vooral aan het pure economisch denken dat sommige instellingen en organisaties aan de Bolognaverklaring verbinden. "Het gebruik van het woord 'konsument' in plaats van 'student' spreekt ons inziens boekdelen. Hoger onderwijs is geen supermarkt waar een konsument een produkt koopt en waar dus de meest koopkrachtigen de mogelijkheid hebben om produkten van een betere kwaliteit te verkrijgen. Deze zienswijze maakt ons hoger onderwijs ondemocratisch en gesloten." Ook wil VVS benadrukken dat de student momenteel weinig tot niet aan bod komt in het Bologna proces. VVS benadrukt dat hun inbreng er wel is maar dat de sociale aspecten van een Europese hoger-onderwijsruimte overal genegeerd worden. De VVS besluit door te vragen aan minister Vanderpoorten om de toekomstige studenten en de rol van het hoger onderwijs in de samenleving niet te vergeten.

Na het lezen van dit artikel kan je maar tot één konklusie komen: de Bolognaverklaring is zeer vaag gebleven. Dit was trouwens ook de bedoeling. De verklaring van Bologna mag zeker geen diktaat van Bologna worden. Iedereen heeft hierdoor natuurlijk zijn eigen interpretatie en al die verschillende interpretaties willen wel eens botsen. Alleen hier in Vlaanderen al zijn er eindeloze discussies bezig over hoe het hoger onderwijs in het Europa van de toekomst er zal uitzien.

Kristof D'Exelle
Foto's Jeroen Op de Beeck

Axel Aerden, gematigd Bolognavoorstander

Axel Aerden is stafmedewerker bij de Vereniging van Vlaamse Studenten en zetelt voor de Europese overkoepeling van studentenbewegingen (Esib) in het Committee van Prague 2001. Dit vijfkoppig comité formuleert de officiële studentenstem in zowel de opvolging van de Bolognaverklaring als de voorbereiding van de Praagkonferentie.

Aerden: "Het Europese hoger onderwijs kampt met een tekort aan transparantie, en het is duidelijk dat de Bolognaverklaring daar een antwoord op wil bieden. De verklaring gaat voor mij echter verder dan het louter uitspreken van de nood aan een doorzichtige Europese onderwijshervorming. Bologna wil evenzeer duidelijk maken dat enkel en alleen het nationale onderwijsveld de volledige bevoegdheid draagt over de inrichting van haar hoger onderwijs."

"Wanneer de Europese Commissie (EK) in 1991 het *Memorandum on Higher Education* aflevert, reageren heel wat onderwijsministeries geschokt. Het memorandum onderschrijft een eng-ekonomistische toekomstvisie op het Europese hoger onderwijs en vormt een pleidooi voor de samenwerking tussen onderwijs en industrie. Niet alleen de visie zelf kan op weinig bijval rekenen, maar vooral de idee dat de EK de macht over het hoger onderwijs naar zich toe wil trekken baart de ministers zorgen. In die kontekst is de Sorbonne- en later de Bolognaverklaring tot stand gekomen. De verklaringen stipuleren dus niet alleen de nood aan een hervorming van het Europese hoger onderwijs, maar plaatsen tegelijkertijd de idee dat de nationale bevoegdheid over onderwijs gehandhaafd moet blijven op de voorgrond."

Bologna als reactie tegen de onderwijsvisie van de EK, als dat niet nobel klinkt. Toch bevat de verklaring zelf heel wat ekonomisch getint jargon, en vooral de term competitiviteit stoot nogal wat mensen voor de borst. **Aerden:** "Het is waar dat de verklaring op concurrentie met onderwijsnaties als Amerika aanstuurt. Daar zijn een

aantal argumenten voor te vinden. Europa verliest steeds meer hooggekwalificeerde studenten aan Amerika die dus niet in Europa maar wel in Amerika baanbrekend onderzoek verrichten. Vandaar dat de Europese universiteiten alles in het werk stellen om niet alleen hun beste studenten te houden maar ook sterke buitenlandse studenten aan te trekken."

Een leegloop van de Europese universiteiten kan allerminst de bedoeling zijn. Blijft de vraag of het ekonomisch denken dat ook in de Bolognaverklaring zijn ingang vindt, geen beknotting van de onafhankelijkheid van de universiteiten inhoudt.

Aerden: "Je mag niet vergeten dat het puur ekonomisch denken overall is binnengedrongen. Niet alleen in onderwijsdiskussies neemt men termen als *markt* en *consumment* in de mond. Je moet vooral weten wie die terminologie gebruikt. De teksten die de Europese Rectorenkonferentie (CRE) rond Bologna schrijft, zijn inderdaad doorspekt met ekonomisch woordgebruik. Esib is zich daarvan bewust en werpt zich dan ook als tegenhanger van de CRE op. Beide instanties staan tegenover elkaar en proberen vanuit een gelijkaardige machtspositie de ministeries die uiteindelijk de beslissingen nemen - te beïnvloeden."

"De vrees dat onder invloed van de

CRE het Europese hoger onderwijs uitgroeit tot een ekonomische macht, is terecht. Daarom houdt Esib momenteel een hevige pleidooi voor een Europees hoger onderwijs dat in interactie treedt met de samenleving zonder vast te hangen aan de industrie. Ekonomisch taalgebruik is voor mij meer dan iets vormelijks. Hoe meer je dergelijk jargon introduceert, hoe meer de sociale aspecten van het studeren in de verdrukking komen. In die zin beschouw ik Bologna als een ernstige bedreiging voor de democratisering van het onderwijs."

"Als Bologna twee cycli wil invoeren, dan moet de tweede cyclus even toegankelijk zijn als de eerste. Dat betekent geen toelatingsexamens en geen ekstra inschrijvingsgelden. Dat botst nogal eens met de — belachelijke — idee dat duurdere opleidingen per definitie meer kwaliteit bieden. De CRE speelt daar maar al te graag op in en slaagt er zelfs in om de discussie rond inschrijvingsgelden opnieuw aan te zwengelen. Het is aan Esib om de pogingen van de CRE de pas af te snijden."

"Het ontstaan van een mobiele elite die ten volle gebruik kan maken van de Europese hoger-onderwijsruimte vormt een tweede bedreiging voor het democratiseringsideaal. Studiefinanciering moet daarom niet alleen performant, maar ook mobiel zijn. Als een student op uitwisseling vertrekt, moet hij zijn studiefinanciering kunnen meenemen. Daarnaast is het belangrijk dat hij toegang krijgt tot alle plaatselijke sociale voorzieningen."

Bologna wil een louter formeel kader scheppen en ziet geen graten in een opgelegde inhoudelijke invulling van dat kader. Dat betekent in concreto dat een onderscheid tussen vorm en inhoud mogelijk moet zijn. Maar kan dat wel? **Aerden:** "Ik denk van wel. Het Bolognaproces is voor mij immers een nationaal proces. Via een nationale hervorming past een land zich in de Europese onderwijsruimte in. Hoe een land in het Bolognakader stapt, bepaalt dat land volledig zelf. Het formele kader oefent dus niet noodzakelijk invloed uit op de inhoud van je onderwijs."

"Als de instap van een land echter in eerste instantie ekonomisch gekleurd is, dreigen er wel problemen. Opleidingen zullen elkaar beconcurreren met de gevreesde inhoudelijke eenheidsworst als resultaat. Bovendien zullen een aantal opleidingen geneigd zijn om net niet in het Europese kader te stappen. Deze opleidingen zullen zich expliciet differentiëren en een einde maken aan de transparantie van en de mobiliteit binnen het Europese onderwijsveld. De Bolognaverklaring houdt deze mogelijke evolutie niet intrinsiek in, het is de manier waarop de ministeries en de instellingen zelf in het kader stappen die zal bepalen of dit doemdenken al dan niet realiteit wordt. Studenten vervullen hierbij een belangrijke rol door de drang tot competitiviteit te helpen onderdrukken."

"De Bolognaverklaring is dus meer dan een storm in een glas water. Niet alleen omdat de verklaring het Europese hoger onderwijs een plaatsje wil geven op de wereldkaart, maar ook omdat Bologna een antwoord kan bieden op de veroveringsdrang van de *General Agreement on Trade in Services*. De verklaring kan ervoor zorgen dat niet-Europese ondernemingen die in Europa onderwijs willen verkopen hier geen markt vinden. In die zin kan Bologna inderdaad een manier zijn om de overtuiging dat onderwijs in Europa een publiek goed en geen service is, veilig te stellen."

Karin Verelst, fervent Bolognahater

Karin Verelst is doctoraatstudente aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB). Ze is sinds een tiental jaar actief in de nationale en internationale studentenbeweging. Verelst stond aan de wieg van het Komitee ter Bevrijding van het Bolognajuk en was een van de drijvende krachten achter de recente bezetting van het VUB-rectoraat.

"De Bolognaverklaring houdt een regelrechte catastrofe in voor de ekonomisch minder relevante opleidingen. Enkel opleidingen waar een markt voor is, zullen Bologna overleven. Als troostprijs krijgt een beperkt aantal universiteiten een reser vaatje toebedeeld, waar een paar mensen in mogen rondspelen. Een speeltuintje voor de archeologie van de menselijke geest. Ik overdrijf misschien een beetje, maar niet veel."

Verelst: "Al dat gedoe rond Bologna is in feite een herhaling — zij het in een lichtjes gewijzigde vorm — van de hetze rond het Memorandum on Higher Education dat de Europese Commissie (EK) in 1991 publiceerde. De EK kreeg het memorandum toen niet van de grond en probeert het nu op een andere manier te forseren, namelijk direct via de Europese onderwijsministerraad. Officieel is de EK pas in juni 2000 bij het Bolognaproces betrokken, maar dat wil niks zeggen. De EK is immers door de onderwijsminister-raad gemandateerd."

"De Bolognaverklaring formuleert maar één doelstelling: het Europese hoger onderwijs omvormen van een verzameling van gemeenschappen naar een geuniformiseerde markt. Voor Bologna stond het Europese onderwijs los van het marktmechanisme. Onder het mom van een zogezegd noodzakelijke harmonisering — harmonisering dringt zich immers enkel op vanuit ekonomistisch perspectief — komt daar nu definitief een einde aan."

Harmonisering, voor Verelst de facto uniformisering, mag dan geen optie zijn, feit is wel dat Europa zich moet zien te wapenen tegen de *General Agreements on Trade in Services* (Gats). **Verelst:** "De lobbymachinerie rond de Gats is op mondiaal vlak allang in gang gezet. Er zijn blijkbaar een aantal hoofdrolspelers hier te lande die de domme illusie koesteren dat ge door raprap hetzelfde te doen als de Gats, namelijk een onderwijsmarkt creëren maar dan op basis van eigen standaarden, de Amerikanen en hun Gats kunt verslaan. Je kan geen grotere illusie hebben. Om het lapidair te zeggen, het maakt niet uit of de Amerikaanse dan wel de Europese grootindustrie de bovenhand haalt. *A la limite on s'en fou*, want het resultaat zal toch hetzelfde zijn. Schadelijke gevolgen zijn er zowiezo. En bovendien is het al dikwijls genoeg bewezen dat als je het puur markteconomisch speelt, je het toch niet kunt halen tegen de Amerikanen."

Ondertussen blijven de Europese universiteiten hun sterkste studenten verliezen aan Amerika. **Verelst:** "Dat is natuurlijk een beeld dat hier leeft. Je mag ook niet uit het oog verliezen dat onder invloed van een aantal ekonomisch geïnspireerde lobbies de publieke middelen van de universiteiten de laatste vijftien jaar drastisch zijn afgenomen. Met andere woorden, de keuze om enerzijds minder te verdienen maar anderzijds aan vrij onderzoek te doen, is volledig weggefallen. Want zelfs voor het kleinste beetje geld dat je uit de eerste en tweede geldstroom wil trekken, moet je 136 papieren invullen, 85 verslagen schrijven en 27 keer hetzelfde artikel publiceren. De universiteiten leveren daardoor heel wat van hun aantrekkingskracht in."

Verelst: "De Belgische staat fungeerde de afgelopen jaren steeds nadrukkelijker als verlengstuk van de industrie en zijn belangengroepen. Ze grijpt het systeem van kwaliteitscontrole dan ook gretig aan om aan de universiteiten op te leg-

gen wat ze al dan niet mogen doen. Het dekreet 10 onderschrijft trouwens die tendens. Het dekreet expliciteert de mogelijkheid om professoren na twee negatieve beoordelingen te ontslaan. Als je dan de onrealistisch korte visitatieperiode in rekening brengt dan weet je wel hoe laat het is."

"Ik geloof ook helemaal niet in het strikte onderscheid tussen akkreditering en kwaliteit zorg dat de Bolognaverklaring vooropstelt. In principe zou het mogelijk moeten zijn om de twee van elkaar te scheiden, maar als ik zie hoe een aantal opvolgingsrapporten — zoals dat van Salamanca — met dreigementen gooien, dan vrees ik het ergste. De Bolognaver-

klaring creëert immers een regelrechte machtsituatie. Doordat het akkrediteringsmechanisme de enige garantie tot kwaliteit zal bieden, zullen de landen die niet in het Bolognakader stappen de paria's van het Europese hoger onderwijs worden."

"En dan is er nog de talenkwestie. Onze eigen rector Ben Van Camp zei letterlijk dat hij zijn onderwijs best in het Engels wil organiseren als hij daardoor de akkreditering haalt. Ik zou eens willen weten waar de academische vrijheid naartoe is als een onderwijsinstelling om haar akkrediteringspunten bij elkaar te sprokkelen met opgelegde handboeken moet werken en zelfs niet meer het recht heeft om syllabi te schrijven in haar moedertaal. Dergelijke evoluties verdrukken niet alleen de academische vrijheid, maar leggen bovendien de ontwikkeling van geavanceerde wetenschap binnen een taalgemeenschap aan banden. We krijgen een intellectuele elite die niet langer in zijn eigen moedertaal communiceert en volledig losstaat van de eigen gemeenschap. Waar is het democratiseringsideaal dan naartoe?"

Op de vraag of er eigenlijk wel te ontsnappen valt aan het Bolognajuk spreekt Karin Verelst klare taal. "Het zou zogezegd ongeloofwaardig zijn om iets tegen Bologna te willen doen. Wel, het feit dat het memorandum van 1991 afgeschoten is, is een historisch bewijs van het tegendeel. Bovendien zijn er wel degelijk alternatieven voorhanden. Midden de jaren '80 is binnen Europa een heel ander debat over Europese samenwerking op onderwijsvlak gevoerd. Het debat mondde uit in een pleidooi voor een wederzijdse erkenning van de verschillende Europese onderwijsgemeenschappen. Al dat gelul van *jamaar, uw studierichting is niet dezelfde als de mijne* werd er overboord gegooid. Als iemand in zijn eigen land perfect als dokter kan functioneren, dan moet je er maar van uitgaan dat hij dat ook in een ander land kan. Ik ben ervan overtuigd dat dat een piste is waarop wij ons kunnen baseren om een alternatieve discussie over het Europese hoger onderwijs te voeren. Daarom, als wij er niet voor zorgen dat Bologna een storm in een glas water blijft, dan is de verklaring een natuurramp. Ja, een catastrofe."

Tekst: Els Silvrants
Foto's: Stijn Tormans

Bologna, triomf van de dubbelzinnigheid?

Nagenoeg elke onderwijsgerelateerde instantie van het land schijnt een verschillende mening te hebben over dit laatste staaltje van pan-Europese samenwerking. Sommigen bezingen luid de vele deugden van Bologna, anderen zien enkel de gevaren die zich tussen de regels van de verklaring schuilhouden. Wat is er nu van aan? Veto probeert door het bos de bomen te zien.

Hoofddoelstelling van Bologna is het bevorderen van de transparantie van het Europese onderwijsveld. Dit zou niet gerealiseerd worden door inhoudelijk uniforme opleidingen aan te bieden in elk land, maar door de administratieve verschillen die het Europese hoger onderwijs tegenwoordig verdelen in tal van kleine eilandjes weg te werken.

Een concrete maatregel stelt de invoering van een *undergraduate-graduate*-structuur voorop. Een andere veelbesproken ingreep is het vervangen van het traditionele jaarsysteem door een creditsysteem. Rest dan nog de vraag van de akkreditering: wanneer zijn een instelling en haar opleidingen geschikt om in de Europese *universitas* opgenomen te worden? En wie moet hierover beslissen? Na dit alles overdacht te hebben zou men geneigd zijn om Bologna met open armen te ontvangen, maar laten we eerst de voorgestelde hervormingen grondig onder de loep nemen.

RELEVANTIE

Het invoeren van de *undergraduate-graduate*-structuur is de minst fundamentele verandering in ons vertrouwd onderwijslandschap. Aan hogescholen vindt men reeds jaren de undergraduate-opleiding in de vorm van korte-cyclusscholing, terwijl zij op universitair nivo vertaald wordt naar de kandidaturen. En toch schuilt gevaar in deze louter vormelijke ingreep. Bologna verwacht namelijk dat een undergraduatediploma zowiezo relevantie heeft voor de arbeidsmarkt. Dit zou kunnen leiden tot een algemene terugval van het nivo van de klassieke universitaire scholing, aangezien elke opleiding elementen zou moeten invoegen die de student geschikt maken om na drie jaar zijn weg te vinden op de arbeidsmarkt.

CREDIT

Het creditsysteem stelt de Europese student in staat tijdens zijn scholing zonder problemen bepaalde vakken aan een buitenlandse instelling te volgen. Ongetwijfeld een positieve ontwikkeling, maar opnieuw moeten we wijzen op de ongewilde negatieve gevolgen. Het gevaar bestaat immers dat in het buitenland studeren voorbehouden zal blijven aan een nieuwe mobiele elite waarvan de ouders zonder problemen de extra kosten kunnen opvangen. De Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) stelt de volgende oplossing voor: het mobiel maken van de studiefinanciering, die op dit moment nog steeds gebonden is aan de landsgrenzen. Zo zou voor elke student, zonder onderscheid, een nieuwe wereld van studiekeuzes open kunnen gaan.

Ongetwijfeld de meest verontrustende ontwikkeling

in het kader van Bologna, en tevens de meest noodzakelijke, is het invoeren van een systeem van akkreditering. Als een onderwijsinstelling wil opgenomen worden in de grote Bolognagemeenschap, moet zij uiteraard aan bepaalde kwaliteitscriteria voldoen. De vraag is: wie zal oordelen, en hoe? Want wie beslist, heeft onrechtstreeks de macht om een bepaalde inhoudelijke lijn af te straffen, of ze tot standaard van kwaliteit te verheffen. Eindigen we met een Europese eenheidsworst van hogere opleidingen, of blijven we vastzitten in het huidige moeras van verwarrende diversiteit? Idealiter leidt de akkreditering tot een Europees onderwijsveld dat barst van inhoudelijke rijkdom, terwijl elke instelling tegelijkertijd beantwoordt aan minimale kwaliteitseisen.

OFFERING

In het slechtste geval leidt dit alles tot een verscherpte concurrentie tussen de universiteiten en een rituele offering van de

akademische vrijheid op het altaar van de economische efficiëntie. Om dit — lichtjes overdreven — doembeeld te vermijden, moeten niet alleen de Europese ministeries maar ook de onderwijsinstellingen zelf hun verantwoordelijkheid opnemen zodat ze elkaar niet bekonkurreren als waren ze twee bakkers in dezelfde straat.

KONKLUSIE

Over de hele lijn kunnen we — ondanks een aantal randbemerkingen — een matig positief oordeel vellen over Bologna. Er is echter een minder opvallende doelstelling van de verklaring, namelijk het presenteren van een Europees front ten aanzien van de Gats (*General Agreements on Trade in Services*, zie Veto 23). Hoe kan Bologna konkreet een bescherming bieden ten aanzien van Gats? Door het bevechten van het verdrag met dezelfde wapens: pan-Europese transparantie moet leiden tot een gemeenschappelijke onderwijsmarkt, gebaseerd op eigen

standaarden. De inherente vaagheid van Bologna staat ook garant voor de bewaring van divergerende systemen, terwijl onder Gats het hogere onderwijs in Europa waarschijnlijk geleverd zou worden door enkele korporaties. De verklaring kan dus dienen als hergroeperingspunt voor een Europa dat blijkbaar als enige in de geïndustrialiseerde wereld hoger onderwijs weigert te beschouwen als een puur kommersieel goed. Algemene toegang tot hoger onderwijs is ongetwijfeld een van de meest succesvolle werktuigen voor rechtmatige herverdeling van de welvaart in onze samenleving. Er zal dan ook heel wat op de helling komen te staan indien de kommersie via Gats zegeviert. Ik roep elke student dan ook op om klaar te staan voor de komende storm, en niet te schuilen, maar zijn of haar mening luid uit te schreeuwen in de straten van elke Europese hoofdstad.

Serge Groven

Van Bologna via Salamanca naar Praag

Zowat alle actoren van het hoger onderwijs in Vlaanderen hebben intussen een standpunt ingenomen rond de Bolognaverklaring (zie pagina 8). Enkele onduidelijkheden rond de praktische implementatie van de verklaring blijven echter bestaan. Men hoopt dat de internationale meetings in Salamanca en Praag tijdens het voorjaar van 2001 hierover wat meer klaarheid zullen scheppen. In dit artikel proberen we het belang en de bedoeling van deze twee *follow-up*-bijeenkomsten te verduidelijken.

Op 28 en 29 maart zullen vertegenwoordigers van zowat alle Europese instellingen — zowel universiteiten als hogescholen — overleg plegen in Salamanca. Deze 'Convention of European Higher Education Institutions' moet een actieprogramma voorbereiden voor het geheel van het hoger onderwijs. Eveneens moet uit dit forum een consensus ontstaan rond de creatie van een Europese ruimte van hoger onderwijs. Om dit te bereiken stelt

men een drietal concrete doelstellingen voorop. In de eerste plaats zullen de verschillende instellingen gemobiliseerd worden om hun verantwoordelijkheid op te nemen in het Bolognaproces. Dit vereist dat deze eerst volledig geïnformeerd worden zodat ze realiseren dat dit de enige mogelijkheid is om een invloed te hebben op de toekomst van het Europese hoger onderwijs. Daarnaast beoogt men ook dat de instellingen een standpunt innemen over welk soort hoger onderwijs ze willen. Tenslotte zou er in Salamanca een publiek statement geformuleerd moeten worden omtrent de bereidwilligheid van de instellingen om aan het harmoniseringsproces mee te werken. Tegelijk zal men de ministers meegeven wat de eisen en verwachtingen zijn van de instellingen en zullen zij aangespoord worden om mee te discussiëren op de bijeenkomst in Praag.

SIGNALLEN

In Praag komen op 18 en 19 mei 2001 de Europese ministers van Onderwijs bijeen. Naast de ministriële delegaties uit alle landen zullen op deze meeting ook afgevaardigden van de Europese Commissie, van de belangrijkste internationale organisaties en andere experts uitgenodigd worden. Ook een aantal studentenvertegenwoordigers zullen in Praag aanwezig zijn. Samen zullen ze de vooruitgang van het Bolognaproces evalueren en zullen de Ministers een aantal maatregelen en prioriteiten vastleggen voor de algemene invoering van de Bolognaverklaring. Dit zal gebeuren aan de hand van de verslagen en voorstellen van de verschillende *follow-up*-werkgroepen en de konklusies van de besprekingen in Salamanca. Men verwacht niet dat de ministers in Praag een nieuwe 'verklaring' zullen produceren. Toch zullen ze wellicht beslissende stappen voorwaarts zetten in de vorm van een ambitieus en gedetailleerd actieplan voor de komende jaren. De ministers zullen ook de mogelijkheid bespreken om het harmoniseringsproces uit te breiden naar een aantal landen die de Bolognaverklaring niet hebben ondertekend maar toch interesse hebben om deel te nemen aan het harmoniseringsproces. Vooral landen uit Zuid-Oost-Europa hebben al informele signalen van interesse gegeven.

VREDELIEVEND

Volgens minister van Onderwijs Marleen Vanderpoorten (VLD) zal een sleuteluitspraak in de Verklaring van Praag luiden: "De studenten zijn de bodem en het gewas waarmee onze democratische samenlevingen in de komende decennia worden gevoed. Hun mobiliteit is een waarborg voor tolerantie in de samenleving. Hun scholingsgraad garandeert dat onze samenlevingen steeds complexere vragen kunnen blijven oplossen. Om hen de kans te geven verder te bouwen aan een vredelievende, multiculturele maatschappij moet worden gewerkt aan de transparantie van het opleidingsnivo dat zij hebben bereikt." (Vanderpoorten, 9 maart 2001, Bolognaseminarie Vlaamse Vereniging van Studenten)

De bedoeling van minister Vanderpoorten is om vanaf het academiejaar 2002-2003 de *bachelor-master*structuur progressief in te voeren aan de Vlaamse hogescholen en universiteiten. Of deze boude uitspraak overmoedig is, zal de toekomst moeten uitwijzen. Twee dingen zijn alleszins zeker: er is nog heel veel werk aan de winkel en de studenten blijven dit proces met argusogen volgen.

Tijl Vereenoghe

(foto Jeroen Op de Beeck)

De Canarische Eilanden komen

Fet Leuvense publiek is bijzonder intelligent en receptief. De manier waarop hier gekeken wordt, is de perfecte manier om naar een voorstelling te kijken." We geloven het graag als het uit de mond komt van Carmelo Fernandez, choreograaf en oprichter van 'El Ojo de la Faraona'.

Maybe Tomorrow, de eerste groepschoreografie van dit dansgezelschap werd vorig jaar bijzonder warm onthaald in ons land. Het mag dan ook geen toeval heten dat hun nieuwste creatie, *La Bodega de los Feos* in kopproductie met Stuc en Klapstuk, deze week in première gaat voor het publiek waar ze zulke goede herinneringen aan hebben.

Om duidelijk te maken waar het hem om te doen is, wijst choreograaf Fernandez op de titel: "Bodega betekent dan wel wijnkelder, maar het is ook de naam voor een tipisch Spaanse boot. Onderin zo'n Bodega tref je stevast een vreemd allegaartje aan voorwerpen aan." Die zetten je een heel eind op weg als je nieuwsgierig bent naar de eigenaar. Fernandez en de zijnen willen graven in de boot van de lelijkheid: "Het gaat erom zoveel mogelijk authentieke dingen te vinden." Dat moet resulteren in "vormen van schoonheid die niet standaard zijn, die een grotere intensiteit hebben."

ZOEKTOCHT

Thematische inspiratie voor die zoektocht zochten en vonden de Ojodansers bij schilders als Edward Hopper en Otto Dix. "In beide gevallen," aldus Fernandez, "zijn de personages altijd al op een — al dan niet karikaturale — manier in een specifieke situatie geïmpliceerd." In de praktijk levert dat bij El Ojo scènes en personages op die surrealistisch zijn op een manier die we kennen van choreografen als Nadj of Vandekeybus. Toeval is dat laatste zeker niet; we kennen Carmelo Fernandez immers als de minder opvallende maar bijzonder energieke danser uit *Bereft of a Blissful Union*. Hij minimaliseert die invloed echter: "Ik leer de dansers geen bewegingsmateriaal aan. Het zijn de dansers zelf die hun materiaal produceren. Ik beperk mijn rol tot het aanreiken van diverse stimulanzen tot beweging."

Waar bij Vandekeybus teatrale fragmenten en choreografisch materiaal samen een gemeenschappelijk visueel (lees: 'estetisch') doel dienen, zullen bij Fernandez de dansers elk op hun eigen manier de bewegingsrijkdom van alledaagse en minder alledaagse situaties exploreren. "De bewegingen blijven met opzet teatraal," aldus nog Fer-

nandez, "Dans is immers altijd en overall een strak afgebakend concept, zowel oudere als meer hedendaagse vormen. Altijd wordt de danser in een structuur gedwongen en wordt hij bijgevolg *fake*. Ik wil geen concepten opleggen aan de dansers maar ze steeds opnieuw laten vertrekken vanuit een zo radicaal mogelijk niet-weten. Onwetendheid is de enige weg om tot authenticiteit te komen, om te komen tot iets dat weerstand kan bieden aan een oppervlakkige, gestandaardiseerde wereld."

LOER

De confrontatie van zijn zuiderse ingesteldheid, "intuïtiever en nieuwsgieriger", met de stedelijke West-Europese context maakt volgens hem ruimte voor een dergelijk niet-weten. Zolang men op zijn eiland blijft, weet men wat te doen en kan men intuïtief handelen. Zodra men zich echter op straat in de massa begeeft, ligt volgens

Fernandez de onwetendheid op de loer, zowel bedreigend als productief. Het mooiste voorbeeld is de omgang van komponist-muzikant Jef Mercelis met de traditionele muziekinstrumenten die Fernandez meebracht. Hij slaagde erin ze te bespelen, maar was onwetend over de manier waarop ze normaliter bespeeld moeten worden.

Op een gelijkaardige manier werd het bewegingsmateriaal gekreëerd: vanuit een zo ongewoon mogelijke omgang met alledaagse voorwerpen en concrete situaties. De noodzakelijke manipulatie van dit materiaal in functie van de voorstelling werd door Fernandez tot het strikte minimum beperkt. Of dit minimale ingrijpen van de choreograaf echter ook daadwerkelijk resulteert in authentiek en origineel dansmateriaal dat getuigt van een andere schoonheid zal woensdag moeten blijken bij de première in de Brandweerkazerne.

Al bij al zal *La Bodega de los Feos* op veilig spelen en de toeschouwer een enkele

reis aanbieden richting verbeelding. Energieke dans, gebracht door opvallende dansers en overgoten met humor die toeslaat wanneer je er het minst op bedacht bent. Zo wil El Ojo de la Faraona doen vergeten dat de theoretische eisen die ze zichzelf stellen misschien niet helemaal worden ingelost. In één vlotte beweging zullen onze vrienden uit Gran Canaria er ook weer in slagen het beste uit het Leuvense publiek naar boven te halen.

Raf Geenens

La Bodega de los Feos op 21, 22 en 23 maart, telkens in de Brandweerkazerne om 20u30. Info en tickets 016/20.81.33.

JEF MERCELIS, TWIJFELEND TUSSEN STEM EN STIJL

"Ik ben nogal slecht georganiseerd"

Ooit stond Jef Mercelis in het beloftenelftal van jonge rockgoden. Een tegenvallende verkoop en de daaropvolgende tanende aandacht deden hem uit de spotlights terugtreden. Nu staat hij er opnieuw, samen met Guy Van Nueten van de vroegere Sands, als Zon en Zero. En passant zorgt hij ook nog voor de muziek bij een dansvoorstelling. Een interview met een vergeten zanger, die twijfelt tussen stem en stijl.

Lichtjaren geleden was er zijn debuutplaat: *The Hopes and Dreams of a drunk Punk*. Een plaat die wirwarde van de stijlen, van deUS naar Zappa schoot en over Neil Young weer terug, en toch een sterk geheel vormde. Ze sloeg echter niet aan, al kreeg ze bij de bezitters wel cultstatus. Vandaag niet meer te krijgen maar gekoesterd door de weinige trotse bezitters. Betekent ze voor hem ook zoveel?

"Ik denk nog maar weinig aan die plaat. We hebben die indertijd helemaal alleen gemaakt, zonder producer. Achteraf bekeken was dat misschien niet zo'n goede keuze al geef ik grif toe dat ik meer *airplay* had verwacht. Van de verkoop van de plaat kon ik niet leven en zolang het niet draait, moet je bezig zijn natuurlijk. Zo ben ik er toe

gekomen om muziek te schrijven voor een teaterstuk van vrienden van mij. *P20*, heette het stuk, van Los Cojones del Toro. Via mijn vriendin, die kostuums en decors ontwerpt, ben ik vervolgens bij Carmelo Fernandez van El Ojo De La Faraona terechtgekomen. Ik speelde de mensen van El Ojo wat nummers voor en blijkbaar vonden ze dat goed."

APRIL

"Ik zat al een paar jaar verveeld met de traditionele songstructuur 'strofe-refrein-strofe'. Ik wou eens op een andere manier met muziek bezig zijn. Dit is echt werk in opdracht: ik moet me alleen maar bezig houden met wat de regisseur voor ogen heeft en improviseren op wat de groep aan het doen is. Soms komt daar dan een melodie uit die we kunnen gebruiken. Een heel aangename manier van werken is dat. Rockmuziek schrijven gaat veel moeizamer. Je moet proberen te vatten wat er door je hoofd zweeft. Het werken met Guy, voor Zon en Zero, is anderzijds ook heel fijn. Het is gewoon leuk samen te werken met iemand waar je honderd procent vertrouwen in hebt."

"Het is de bedoeling om met Zon en Zero in april wat nummers op te nemen en uitbrengen. Als we geen platenfirma vin-

den, zal het wel in eigen beheer moeten. (zucht) Nee, het heeft nooit echt geboterd tussen mij en platenfirma's. Van *The Hopes and Dreams of a drunk Punk* zijn 1350 exemplaren verkocht. Daar kun je je eer mee staande houden, meer niet. Het ergert mij dat een platenfirma enkel bezig is met de financiële kant. Vier jaar geleden wou ik echt een plaat opnemen die toonde wie ik was: met verschillende stijlen en stemmingen. Zij zagen dat absoluut niet zitten: ze wilden mij als een depressieve songwriter

profilieren. Dat soort muziek lag toen immers goed in de markt. Nu goed, ik wil mij met die dingen niet meer bezighouden, ik raak er toch alleen maar gestresseerd door."

"Het is veel democratischer geworden dan vroeger: driehonderdduizend frank was toen heel weinig geld om een plaat op te nemen. Nu koop je voor dat geld al heel wat materiaal. Met Zon en Zero gaan we opnemen in Guy's eigen studio. Het is veel aangenamer om alles thuis op te nemen: je zit niet onder tijdsdruk. Anderzijds heeft het ook zijn nadelen. Als je bij een platenfirma zit, investeert die in je en kan je er vrij zeker van zijn dat ze je ook gaan promoten bij de radio."

OVERLEVEN

"Ik vind het doodjammer dat ik nog altijd niet kan leven van mijn muziek. Ik ben wel voorstander van een muzikantenstatuut, al betwijfel ik dat het er ooit zal komen. Muzikant is nog altijd geen gerespecteerd beroep. Je zit echt in een juridische leegte. Als je stempelt, mag je niet voor een VZW werken. Maar als je niets hebt, kan je ook niet faktureren. En zelfstandige worden gaat ook niet, want daarvoor verdien je niet genoeg en word je veel te zwaar belast. Eigenlijk kan je je officieel dus helemaal niet bewegen."

Vindt hij niet dat een muzikant daar boven zou moeten staan? "To be honest, you must be outside the law", zoals Bob Dylan ooit zong. "Tja, ik vind het een romantisch idee hoor, buiten de wet staan. In de praktijk is het echter een hel. Een vriend van mij speelde gitaar bij een groep die officieel als een BVBA stond geboekstaafd. Die heeft zijn doggeld van twee jaar moeten terugbetalen en zit nu nog met een enorme schuldenlast. Toegegeven: ik zit hier wel te ijveren voor een muzikantenstatuut, maar zelf zou ik er nooit voor op de barricaden gaan staan. Maar dat komt omdat ik nogal slecht georganiseerd ben."

Stijn Tormans
Matthieu Van Steenkiste

Zon en Zero speelt donderdag 22 maart om 22u30 in de Stuczaal. Info & tickets: 016/20.81.33.

(foto Sam Algoet)

“Ik ben dringend aan een beetje aandacht toe”

Wat drijft jonge acteurs om teater te maken? Wat drijft het publiek om nog tijd te maken voor een avondje teater? Dat is een greep uit de vragen die Kultuurraad (Kura), een geleding van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko), zich stelt aan de vooravond van haar vijfde teaterfestival.

Kultuurraad's teaterfestival is wat men noemt een klassieker. Naast Ithaka — dat enkele weken geleden Kura weer op de Leuvense kaart zette — is het teaterfestival het tweede grote project dat de studenten jaarlijks organiseren. Konform de demokratiseringsgedachte van Loko wil Kura vooral jong en aanstormend talent een kans geven. In aanvulling op het gevestigde en professionele aanbod van het Stuc ziet u bij Kura de beloften van morgen.

Na de succesvolle aflevering van vorig jaar werd besloten de naam *Voix Gras* en de bijhorende stemming aan te houden. Net als het grote teaterfestival in de zomer is er bij Kura dus een winnaar op het eind. Anders dan in de zomer is het in Leuven de toeschouwer — u dus — die beslist wie met de lauwerenkransen mag gaan lopen.

UITMUNTEND

Om het geheel niet al te teatraal te beginnen, is aan Pieter Embrechts gevraagd de reeds uitmuntende reeks Oorgetuigen te komen vervoegen. Hij komt dus maandag vertellen welke plaatjes hem hebben verblijd in zijn jeugd. Pieter Embrechts is een multidisciplinair showbeest die vooral bekend werd door zijn aandeel in de Kakkewieten, het aansluitende El Tattoo del Tigre en zijn zus Tine Embrechts.

Daarna is het de beurt aan het eerste teatergezelschap van het festival. Het tweede jaar Spel van het Rits zal *Yvonne* spelen. Dit stuk van Witold Gombrowicz hebben de studenten teater volledig naar hun hand gezet. “Teater is bezig zijn met alles van de wereld en daar op een creatieve manier mee omgaan.” De tekst van Gombrowicz — die overigens ooit door de Kakkewieten is gespeeld als *Universal Irritant* — was het uitgangspunt. Het eindresultaat is een bont allegaartje geworden van Radiohead, een Jammersreportage, een documentaire en teksten van Hugo Matthijssen. “We wilden een stuk maken dat ging over het verzet tegen een instituut. De oorspronkelijke tekst gaat over een koningshuis, bij ons is dat een willekeurig bestuursorgaan geworden,” zo verklaart de groep nog.

Daarna is het de beurt aan de tweede muzikale act van de avond. Germanist Dries Helsen zal eigen kleinkunst ten gehore brengen waar onder andere *Kerk en Leven* lovende woorden voor over had: “Dries Helsen's muziek ademt de invloed van de broers Walschaerts (Kommil Foo) uit als was het een kebab met veel looksaus.” Helsen praat maffe Nederlandstalige kleinkunst aaneen. In zijn nummers klinkt tulp als plut, hebben vieze mensen elkaar ook lief en kijken engeltjes de hoek om. “Zij keek mij aan”, een nummer van zijn hand, won op het laatste Interfakultair Songfestival trouwens de prijs voor het beste eigen nummer.

ZALM

Teater dan opnieuw, maar niet zoals het te verwachten en te voorzien valt. *Steven Beersmans goochelt* is de titel en de man uit het vierde jaar Woord aan het Lemmens-instituut maakt die dan ook volledig waar: net terug van zijn lange toernee door Polen

is de grote Gino Falco eindelijk weer eens in Vlaanderen te zien. Deze variétéartiest zal het neusje van de zalm uit zijn repertoire brengen: kotsende doekjes, ballonvouwkunst, een Indische zweefillusie en natuurlijk het onvergetelijke nummer met de zes vliegende *foulards*. Vergeet David Copperfield, deze man kan het ook zonder supermodel.

Afsluiter van de avond is *Dames en heren, ik ben dringend aan een beetje aandacht toe* van Ruud Gielens uit het tweede meesterjaar Regie aan het Rits. In deze collagevoorstelling met teksten van Anne Vegter, Bernard-Marie Koltès en Gielens zelf gaat hij uit van een uiterst persoonlijke ervaring. “Het overlijden van mijn moeder is een soort onverwerkt verdriet. Wat ik heb gedaan is heel veel beginnen lezen, heel veel teater teksten over moeder-zoonrelaties.” Die is hij vervolgens beginnen *samplen*, zoals hij dat meestal doet.

Voor Gielens is teater maken een heel persoonlijke aangelegenheid. Bij alles wat hij leest of ziet dringt zich de vraag op “Hoe kan ik dit omzetten in teater? Wat heeft het te maken met mij, staat het in relatie met mij?” Teater is mensen ontmoeten, mensen durven ontroeren, zo stelt hij, en het publiek speelt voor hem dan ook een belangrijke rol. Door de persoonlijkheid van zijn stukken en het feit dat hij ze moet delen met een anoniem publiek, boezemt elke voorstelling hem weer een beetje angst in.

Een goed gevuld programma dus en een eerste dag die alvast veel belooft voor de rest van het festival. Volgende week vertellen we u meer over wat dinsdag en woensdag volgt. Nu alleen nog maar hopen dat geen enkele behoorlijke jongere aan dit teaterfestival aanstoot neemt.

Matthieu Van Steenkiste

Voor alle informatie zie agenda pagina 15.

VOIX GRAS

PRESENTEERT

DRIJFVEREN

EEN DRIEDAAGS THEATERFESTIVAL OP 26-27-28 MAART 2001

Programma

Maandag

19.00 - 20.00 Oorgetuigen met Pieter Embrechts
 20.00 - 22.00 "Yvonne" door tweede jaar spel Rits
 22.00 - 22.45 Dries Helsen speelt eigen kleinkunst
 23.00 - 23.30 "Dames en heren, ik ben dringend aan een beetje aandacht toe" door Ruud Gielens, laatste jaar regie Rits

Dinsdag

20.30 - 21.00 "Manuela en de schoonheid van de dingen" door Vincent Rietveld, derde jaar Toneelacademie Maastricht
 21.20 - 21.45 The Houston Super Band brengt swingende covers
 22.00 - 22.30 "Mijn broer en ik en Pipidoe" door Joep van der Geest, derde jaar Toneelacademie van Maastricht

Woensdag

20.00 - 21.00 "Vlucht dier" door Nico Sturm, tweede meestergraad kleinkunst Teirlinck
 21.00 - 21.45 Het Roeland Aken-kwartet, vierde jaar jazzopleiding Lemmens, brengt stevige kopergeluiden
 22.00 - 22.45 "Een dwaallicht" door Robbert So, in regie van Adriaan Van Aken, laatste jaar regie Rits
 23.30 - Festivalfeest in de Stuchar met dj's Groove Merchant en Frederik Maes

VLAMINGENSTRAAT 83, 3000 LEUVEN, TEL: 016.23.67.73 • INFO & TICKETS: STUC-ONTHAAL, TEL: 016/20 81 33
 VWK: 150 BEF OF 100 BEF MET STUCKAART • ADD: 175 BEF OF 125 BEF MET STUCKAART • DAGKAART: 200 BEF OF 150 MET STUCKAART

Al fuivend doorheen de kunst van buikdansen

Buikdansen. Spontaan denk je aan onversneden tropische sensualiteit onder een molenwiekende ventilator. *Doctor Livingstone I presume?* Toch kan je de begrippen 'buikdansen', 'Leuven' en 'fuif' combineren op zaterdag 24 maart. Die avond geeft Sarah Chebaro met enkele leerlingen een performance in de Blauwe Kater. Lesgeefster Sarah kreeg de Arabische cultuur met de paplepel ingegoten. Als ukkepuk trad ze al op met Che'baro, de muziekgroep van haar Libanese vader.

Buikdansen of oriëntaalse dans is eigenlijk een eeuwenoude traditie. Al van in het faraonische tijdperk dansten vrouwen hun bekken, schouder, armen, hoofd en romp samen tot een vuurhete kunstvorm. Uitgekristalliseerde sensualiteit? Misschien. Op de keper beschouwd betreft buikdansen, net als andere kunstvormen, de uiting van een emotie, zuigen de danseressen de toeschouwer mee in de beweging *an sich*. Buiten de performances om 22u en 01u loont ook de fuif de moeite. DJ Monia, Malle en Karen serveren u een eksotische miks van wereldmuziek, glanzende kitsch uit de jaren tachtig en negentig, soul, disko en funk. Voorwaar een ideaal ekskuus om kunst tijdens een fuif te savoereren!

(fh)

“Da vel is anders”

Arne Sierens wou al lang iets met Marokkanen doen. Hij wou ook al lang eens een stuk situeren rond een biljarttafel. Dat is er nu eindelijk van gekomen met het eerste stuk van zijn nieuw gezelschap DAS-teater. Het is een Sierensstuk geworden zoals we Sierensstukken kennen: rauw, ongecompliceerd, recht uit de werkelijkheid gegrepen. Het leven zoals het is, zouden we bijna zeggen. Het is echter ook niet meer dan dat.

Hij had bijna alleen maar jongens op de auditie verwacht, maar het tegendeel bleek waar: vooral jonge Marokkaanse vrouwen stonden te trappelen om toneel te spelen. Toen hij vervolgens Dahlia Pessemiers zag, was het hem meteen duidelijk: in zijn bewerking van Dostojewski's *Schuld en boete* — want daar zou hij zijn stuk losjes op baseren — zou zij de dief spelen. Sommige Marokkanen zijn dus wel dieven. Net als sommige Belgen.

BOTSEN

Fadilah heeft dus een portefeuille gestolen. En meer dan dat. Agent Roland weet dat, maar kan niets bewijzen. Vaderlijk doet hij ook niet te veel moeite.

Fadilah is lid van de boksklub waar alles rond draait: rond coach Ramon en zijn vriendin Bambi. Rond Cynthia, Jamaal en Assia. En rond brancardier Habib, wiens naam in het Arabisch 'Liefde' betekent. Hij is het dan ook die de brokken probeert te lijmen tussen de personages.

Het zijn drukke tijden voor boksklub Sparta: er is een kampioenschap in Charleroi en de opendeurdag komt eraan. Levende legende Freddy De Kerpel zal zelfs langskomen, want dat is goede publiciteit. *Het Laatste Nieuws* zal er zijn. Met een fotograaf! Het wordt een flop. Freddy komt niet, het verwachte publiek ook niet. Ondertussen botsen de mensen met elkaar. Het levert sterke beelden op van bijvoorbeeld een jonge Marokkaan die bidt terwijl de boksen luidkeels muziek uitbraken.

KEUZES

De muziek is trouwens een van de sterkste spelers in dit stuk. Vooral de industrialachtige stukken van Dominique Pauwels heffen het stuk soms een trapje hoger. Zo is er een fantastische scène waarin Bambi en Ramon een bizarre paringsdans op en rond de biljart doen op dreunende beats en gitaren. Het spelplezier spat op dat moment echt van de vloer.

“Desnoods deed ik dit zonder tekst,” zo wist Sierens ons vooraf te melden en mis-

schien was dat ook beter geweest. Het zijn immers voornamelijk de tekstloze stukken die blijven omdat ze verder gaan dan plat realisme. Ja, het is het leven zoals het is en er zijn inderdaad momenten waarop we gaan meelevén. Maar zo werken soaps ook en je kunt je dan ook afvragen wat de artistieke meerwaarde hiervan is. Sierens zit op twee sporen en maakt geen keuzes. De scène waarin Fadilah treurt om haar gestorven moeder is het keerpunt waarop je eindelijk — we zijn dan al halfweg — mee bent met het stuk. De eerste woorden die je daarna hoort, halen je ruw uit de ban: de gemiddelde weekend-filmdialogue bevat minder klichees.

Sierens situeert zijn stuk in een achterzaaltje waar een boksklub samenkomt. Daartoe laat hij in de theaters waar hij speelt een reusachtige houten schoendoos optrekken waar de publiekstrubune in verwerkt is. Je zit als toeschouwer mee in het zaaltje met je neus op de zaken: het kleine dagdagelijkse onrecht, de pijntjes en de grote emoties.

Dat decor doet nogal artificieel aan. Als Sierens de sfeer van een achterzaaltje wou oproepen, waarom speelt hij zijn stuk dan niet daar in plaats van er één na te bou-

wen? Achterzaaltjes genoeg in Vlaanderen, en dat het een overtuigende teaterstelling kan opleveren zagen we al bij Gordijnen voor Konijnen, dat met *Salukuskus* dergelijke lokaties aandoet. De wereld tonen zoals hij is, allemaal goed en wel, maar liefst toch in de beschermde sfeer van een gevestigd cultureel centrum?

Matthieu Van Steenkiste

Niet alle Marokkanen zijn Dieven van DAS-teater speelt van maandag 19 tot donderdag 22 maart in de Vlamingenstraat 83. Telkens om 20u30. Info & tickets: 016/20.81.33.

MATTEÛSPASSIE VAN BACH IN HET LEMMENSINSTITUUT

Wiskunde tot kunst verheven

(foto archief)

Misschien herinnert u het zich nog uit de wollen archieftapjten van godsdienstlessen uit een vorig leven. Matteüs was de meest grondige evangelist. Geen wonder dat uitgerekend Bach, muzikaal genie en perfectionist *pur sang* Jezus 's lijdensverhaal op muziek zette. Met de doortastendheid van een pitbullterriër schreef de componist een nieuw hoogtepunt in zijn oeuvre. Het Lemmensinstituut brengt een uitvoering die zowel leek als liefhebber euh... pitbullsgewijs doet watertanden.

Bach componeerde de Matteüspassie in een periode waarin hij het begrip 'balen van je werk' een geheel nieuwe definitie gaf. Het ambt van Thomascantor in Leipzig interesseerde hem steeds minder. Toch schreef hij er, naast de al gekreëerde Johannespassie, de Marcuspassie, de *Hohe Messe* en het *Weihnachtsoratorium*. Genoeg sakraals om een beetje ateïst knock-out te slaan? Juist, ware er niet Bach's muzikale inventiviteit.

SUPERLATIEVEN

De Matteüspassie vormt een werk van superlatieven. Ruim honderdvijftig minuten boren een orkest, twee koren, sopranen, mezzosopranen, baritons en bassen zich met fluwelen handen een weg naar het oor van de luisteraar. Bach deelde de tekst van Matteüs op in zevenentwintig eenheden. Regelmatig repliceren de koren op de zingende personages uit het verhaal.

“Veel is nooit genoeg,” moet Bach gedacht hebben. Dus laste hij bovenop al dat tekstueel en muzikaal geweld ook commentaren en beschouwingen in het stuk. Lirische aria's, een dubbel koor, zelfs

strofen van bestaande Lutherse kerkliedjes ontsnapt niet aan 's man 's kreatiedrift.

Repetitiviteit vormt het toverwoord dat de passie als gewillig deeg samen kneedt. Zo komt de melodie van 'O Haupt voll Blut und Wunden' vijf keer voor. Jezus zelf zingt op zijn galgenmaal in precies twaalf noten dat iemand hem zal verraden. Elf apostelen vragen in elf noten of hen schuld treft. Judas is immers al met stille trom vertrokken. Allicht om hanen te laten kraaien.

WISKUNDE

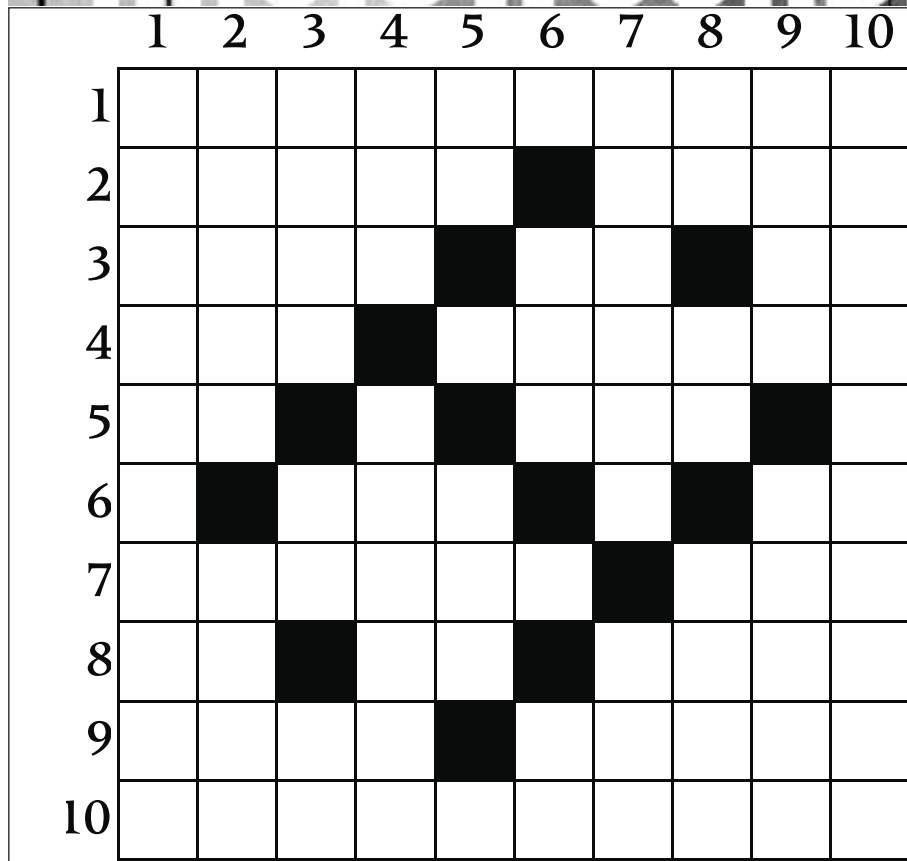
Droge wiskunde, denkt u nu. Bach als een slager die zich meer met rekensommetjes dan met kunst bezighoudt. De Matteüspassie als een laattijdig kerstkado voor uw ouders. Driewerf neen. Lange notenslingers wikkelen zich rond uw gehoor, hemelse gezangen nestelen zich met weerhaken in uw ziel. Genadeloos kluistert Bach u aan uw stoel met bloedmooie muziek die zichzelf overstijgt. Opgepast voor zwevende medetoeschouwers.

Gedirigeerd door departementshoofd Paul Schollaert, met historisch juiste instrumenten als een gamba in de aanslag, dient u geen nanoseconde te twijfelen. Ateïst, agnost, Hare Krishna-adept, fervente new-ager of Paul Jammersfan: deze Matteüspassie staat er als een staalbetonnen huis. U moest nu al aan het reserveren zijn.

Filip Hermans

Matteüspassie: Uitvoeringen op donderdag 22 maart en zondag 25 maart, concertzaal Lemmensinstituut Herestraat 53, 3000 Leuven. Reserveren op 016/23.39.67.

KRUISWOORDRAADSEL

Horizontaal — 1 Druipsteen 2 Europese rivier — Bedrijf 3 Oorlogsgod — Muzieknoot — Landbouwwerktuig 4 Grote hoeveelheid — Demonisch wezen, half vrouw, half vis 5 Voorzetsel — Verbinding van twee stukken metaal 6 Sukkel, domkop — Lood 7 Heilige rivier — Honingdrank 8 Lengtemaat — Dreumes — Deel van een kast 9 Schijnprooi — Persoon die voor een kunstenaar poseert 10 Geheel van iemands gedachtes.

Vertikaal — 1 Kleine waarborg 2 Despoot — Lelie-achtige plant 3 Zoon van Adam — Tin — Voegwoord 4 Onderwijs — Kleine komkommer 5 Voertuig — Nederlandse rivier 6 Symbool van de wijsheid — Pers. vnw. 7 Wapenstok — Vod, prul 8 Pers. vnw. — Loofboom — Larve 9 Voedsel — Funktionaris aan de universiteit 10 Tegenhanger, pendant.

Door Filip De Keukeleere

VORIGE OPGAVE

P	R	O	N	T	A	B	D	I	S	
E	P	A	R	O	D	I	E	P		
E	S	G	E	S	E	L	Z	O		
S	P	O	E	D	R	A	V	Y	N	
R	O	L	P	N	I	S				
N	O	R	R	E	U	S	P	A		
I	N	F	E	E	K	S	A	L		
E	G	E	L	R	P	O	N	T		
T	L	O	F	M	E	P	A			
I	A	R	E	E	E	L	M	A		
G	R	A	A	L	R	I	D	D	E	R

JO MEUWISSEN

Alle verhuur
Video-, klank- en lichtmateriaal
Videoschermen tot 4 m
DISCOBAR
met of zonder D.J.
KARAOKE (5000 BEF)

☎ 016/201.301

(advertentie)

BEELD BEELD • CC LEUVEN • TWEEBRONNEN

RETROSPECTIEVE TENTOONSTELLING
STRIPS-ILLUSTRATIES-ANIMATIEFILM
ITALIAANSE GROOTMEESTER
VOOR HET EERST IN VLAANDEREN
TWEEBRONNEN, DIESTSESTRAAT 49

LORENZO
MATTOTTI
beeld verhaal kleur lijn

STUDENTEN BETALEN 120 IPV 220 BEF
VETO GEEFT 5 VRIJKAARTEN WEG
BRENG ONS EEN BEZOEKJE IN DE 'S MEIERSSTRAAT 5

Bonanza
presenteert

MONZA

+ Admiral Freebee solo

Dinsdag 20 maart, 20 uur
Schouwburg

Tickets 016/22.21.13

Masereelclub VZW stelt voor

Dinsdag 27 maart 20.00u.

Filip De Bodt (Leef-Herzele) spreekt over de noodzaak van linkse politieke vernieuwing in Vlaanderen.

Leef, een rood-groene en antikapitalistische beweging, wist bij de gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober bijna 10 procent van de Herzeelse stemmen binnen te rijden. Hiermee is Leef zowat de enige radicaal-linkse beweging die electoraal wist door te breken op lokaal vlak. Filip De Bodt was reeds zes jaar lang gemeenteraadslid voor Leef-Herzele en praat nu ook in Leuven over de noodzaak van een moderne, rood-groene en radicale linkse beweging in Vlaanderen.

Dinsdag 17 april 20.00u.

Eric Corijn (prof. VUB) spreekt in onze reeks 'Psychologie en politiek' over Slavoy Zizek.

"Pleidooi voor intolerantie"

Beide activiteiten vinden plaats in het lokaal van Masereelclub VZW, Ierse Predikherenstraat 33 (zijstraatje van de Brusselsestraat), 3000 Leuven.

Toegang: gratis

Masereelclub VZW is een kruispunt voor links Leuven

(Onze bar is open elke zaterdag vanaf 21.00u.)

“Hey, u komt op ons terrein”

Te combinatie politie-agent, kantus, student en wilde kippen is niet evident. Hans “Sammeke” Goris slaagt er nochtans in. Als studerende gemeenschapsbuurtagent voor studenten poogt hij de missing link te zijn tussen stad, student en universiteit.

Hans Goris: «In maart van vorig jaar startte Leuven een pilootproject voor lokale en federale politie. Als gevolg van deze nieuwe eenheidspolitie zijn de Leuvense lokale politie en de Leuvense rijkswachtbrigade onmiddellijk samengegaan. Op 1 oktober 2000 is men daar officieel mee gestart en binnen die structuur oefen ik de functie uit van gemeenschapsbuurtagent voor studenten.»

Veto: *Wat houdt uw functie precies in?*

Goris: «De hoofddoelstelling van de gemeenschapsbuurtagent voor studenten houdt in dat je een laagdrempelig persoon bent naar studenten en personeel van de KU Leuven toe voor wat betreft politionele aangelegenheden. Door de jaren heen merkten we dat studenten niet echt weten waar naar toe met zaken die vallen onder de politionele bevoegdheid. Mijn functie zou dit gebrek moeten ondervangen. Hopelijk weet tachtig procent van de studenten over vijf jaar wie ik ben en dat ze steeds bij mij terecht kunnen. Ik ben niet de persoon die direkt alles op papier zet, maar wel degene die luistert en probeert een oplossing te zoeken voor een concreet probleem. Noem het maar kommunikatief handelen.»

GEDRAG

Veto: *Waarom heeft u voor deze functie geselecteerd?*

Goris: «Deze kandidatuur stond open (lacht). Bovendien ben ik zelf nog student - op dit moment volg ik een aangepast individueel jaar tweede kandidatuur wijsbegeerte afdeling gedragswetenschappen.»

Veto: *Waar bevindt uw hoofdkwartier zich?*

Goris: «Voorlopig ben ik ondergebracht op de Waversebaan 66. Daarnaast heb ik een politie-antenne in de Moete, die elke dag van twaalf tot twee open is. Die politie-antenne is een gewone onthaaldienst waar studenten aangifte kunnen doen van bijvoorbeeld een gestolen portefeuille of fiets. De Moete heeft een trage start gehad omdat studenten het nog niet voldoende kenden, maar dat is nu gelukkig aan de beterende hand. De verbinding met de Lijn heeft daar ook toe bijgedragen.»

Mooi

Veto: *Wat zijn de specifieke problemen van een studentenstad?*

Goris: «Fietsdiefstal is in elk geval een fenomeen dat zich meer in een studentenstad voordoet dan in andere steden. Verdere klachten zijn vooral nachtlawaai en vandalisme.»

Veto: *Met het stewardsysteem in de Tiensestraat pogen de studenten om nachtlawaai tegen te gaan. Heeft dit systeem effect?*

Goris: «Op dit moment zijn er nog geen concrete gegevens beschikbaar over de effectiviteit. Toch heb ik de indruk dat het

ter dat de politie zo weinig mogelijk tussenkomt: in eerste instantie hopen wij dat de studentengemeenschap kleinere problemen intern kan oplossen. Het stewardsysteem kadert ook in het kommunikatief handelen: als iedereen zijn steentje bijdraagt, dan komen we er wel.»

Veto: *In het laatste persbericht van de politie Leuven stond dat preventie van fietsdiefstallen prioriteit krijgt. Welke maatregelen kaderen in deze preventie-actie?*

Goris: «Die besprekingen zijn nog bezig. Wel is zeker dat het FietsAktiePlan (FAP) behouden blijft en dat de fietstallingen aan residenties beter beveiligd moeten worden.»

LICHT

«Mensen vinden het soms vreemd dat we op voorhand de plaats en het tijdstip doorgeven van fietscontroles. Echter, het is niet ons doel om zoveel mogelijk boetes uit te schrijven. We willen wel een mentaliteitswijziging teweeg brengen: studenten moeten beseffen dat het belangrijk is dat hun fiets in orde is. Om die reden delen we soms lampjes uit in plaats van boetes. Een repressieve houding is niet langer van deze tijd; dat doen we alleen als er geen andere oplossing meer is. Maar waarom zouden we boetes uitschrijven als we in godsnaam alles preventief kunnen oplossen?»

«Er bestaat ook nogal wat wrevel onder de studenten omdat de boetes zo hoog zijn, maar daar kunnen wij niets aan doen. Dat wordt ons door het parket opgelegd. Wij werken steeds in hun opdracht en zij beslissen. Ook de mite dat we een minimum aantal boetes per jaar moeten uitschrijven is uit de lucht gegrepen.»

LIFT

Veto: *Kent Leuven een veiligheidsprobleem?*

Goris: «Ik denk het niet. Nu, de vraag blijft natuurlijk wat je onder ‘veiligheid’ verstaat. Op plaatsen als Cité voelen nogal wat studenten zich niet veilig en daar besteden we natuurlijk wel meer aandacht aan. In samenwerking met de veiligheidsdiensten van de KU Leuven en de studenten hebben we voor die plaats dan ook een meerfasenplan opgesteld. Eerst hebben we de studenten gesensibiliseerd: duidelijk maken dat het echt wel belangrijk is dat de toegangsdeuren van residenties dichtblijven bijvoorbeeld. De KU Leuven heeft ook de bewaking opgedreven, de verlichting aangepast en de fietsstallingen verbeterd. Dat zijn allemaal kleine zaken die een groot verschil kunnen maken. Omdat die veiligheidsgroep uit Heverlee zo goed functioneert, willen we ze in de toekomst uitbreiden naar het centrum. Ook voor de residenties in het stad moet het mogelijk zijn in samenspraak met alle belangengroepen eventuele problemen te bestrijden. Dat kommunikatief handelen zit de laatste jaren in de lift: doelbewust wil men studenten betrekken omdat je anders een deel van het probleem niet opgelost krijgt.»

«Als er dan toch iets misloopt, zullen de aangiftes nu sneller verwerkt worden. Zo kan je een aangifte doen via het net. Ik ben namelijk ook bereikbaar per mail (politieantenne@kuleuven.ac.be) omdat ik zo’n modern mogelijk politiefsys-

teem wens te ontwikkelen. En dat e-mailsysteem begint aardig te vloten, misschien dankzij de intensieve campagne errond. Er zijn balpennen en muismatjes uitgedeeld met mijn e-mailadres. Voordeel van die aangiftes per mail is de laagdrempeligheid. Wekelijks heb ik een vergadering met de KU Leuven om aangiftes die per mail zijn toegekomen, te bespreken: opnieuw het kommunikatief handelen. Een student wiens portefeuille gestolen is, komt er niet vanaf met een simpele aangifte. Je hebt immers een vervangende identiteitskaart en rijbewijs nodig. Voor die documenten zorg ik dan.»

(foto Joost Helsen)

Veto: *Als de studenten beslissen om een Beiaardkantus of een betoging te organiseren, met hoeveel extra werk zadelen we de politie dan op?*

Goris: «Bij dergelijke situaties zorgen we er gewoon voor dat we met voldoende mankracht zijn om de orde te handhaven bij eventuele insidenten. We werken steeds in fazes. Zolang alles kalm is, lopen we gewoon gekleed. Naarmate het woeliger wordt, zullen we wel onze tenue aanpassen. Als studenten tijdens een betoging vijftig auto’s vernielen, ja dan moet je wel iets doen, al was het alleen maar omdat er benadeelden zijn. Dat zijn natuurlijk uitzonderingen, het is zeker niet de bedoeling om zowiezo op te treden.»

BLOK

«De politie heeft ook een mentaliteitswijziging doorgemaakt. Misschien is die er gekomen door een ‘generatiewissel’ van twee jaar geleden. Nu handelen we meer volgens het principe van *community police*. Die idee is overgevoegen vanuit Amerika. Men gaat er niet langer vanuit dat de politie alleen instaat voor de orde en veiligheid, de burgers zijn evengoed nodig. In Leuven beschouw ik de studenten evengoed als burger; de meesten leven hier minimum tien maand per jaar.»

Veto: *Klagen de Leuvenaars echt zo veel over de studenten?*

Goris: «Uit ervaring weet ik dat de Leuvenaars tijdens het jaar klagen over de studenten, maar dat vanaf de ‘blok’ de situatie net andersom is. Zelf heb ik daar minder last van: ik zit nog op kot en ben nog student. Als de anderen stilte nodig hebben om te studeren, heb ik die ook nodig.»

KANTUS

Veto: *Is het een voordeel dat u zelf nog student bent?*

Goris: «Wel, de studenten hebben ten opzichte van de politie nog vaak de houding

‘hey, u komt op ons terrein’. Doordat ik student én agent ben, hoop ik beter de brug te kunnen slaan. Ik ben wel niet steeds in functie. Als ik naar een kantus ga, is dat niet om de veiligheid te bewaren maar omwille van het studentikoze aspekt!»

Veto: *Wat is het meest frappante dat u dit jaar al meegemaakt hebt?*

Goris: «De sportkoddiefstallen. Iemand brak ‘lockers’ open op het sportkot en plunderde die. We hebben daar met een team aan gewerkt - het community police-systeem - en zijn er zo in geslaagd om de dader te vatten. De grappigste situatie tot nu toe had te maken met wilde kippen. Ik heb vier mails gekregen van mensen die klaagden over wilde kippen: vanaf drie uur ‘s morgens beginnen die hanen te zingen. Ik heb ze nog niet kunnen oppakken.»

Veto: *Wat is uw finale boodschap aan alle studenten?*

Goris: «Goed studeren! Of bedoel je vanuit mijn functie? Dan zou ik zeggen: niet bang zijn om mij aan te spreken of contact op te nemen als je met een probleem zit. Daarvoor ben ik er. Ik

ben niet de persoon die bij een probleem direkt pen en papier vastpakt. Als het nodig is, stuur ik mensen door naar de sociale of juridische dienst van de KU Leuven. Vele studenten hebben een probleem maar durven het niet te melden. Eigenlijk willen we een *dark number*, zodat de drempel minder hoog wordt om contact op te nemen. De problemen stapelen zich soms op totdat de persoon er geen vat meer op heeft. Het gebeurt wel meer dat ik geen politiefunctie vervul, maar eerder een sociale functie: sommige studenten komen langs met juridische of financiële problemen. Die verwijfs ik uiteraard door naar de KU Leuven. Wat ook wel eens voorvalt, zijn studenten die hun fiets op slot doen en hun sleuteltje verliezen. Gelukkig heb ik een schoonmoeder — een tang dus — om die open te maken. Op voorwaarde natuurlijk dat ze kunnen bewijzen dat het hun fiets is. Anders ben ik mededader aan fietsdiefstal.»

Marie-Anne Dedeurwaerdere
Loes Geuens

Hans Goris kan je steeds bereiken via
politieantenne@kuleuven.ac.be.

“Als ik naar een kantus ga, is dat niet om de veiligheid te bewaren maar omwille van het studentikoze aspekt”

systeem rendeert. Het mooie eraan is dat studenten zelf sociale controle uitoefenen. Die stewards mogen natuurlijk niets anders dan gewoon aanwezig zijn - ze hebben geen politionele bevoegdheden. Bedoeling is ech-